

LA CARTA A LOS HEBREOS **Hebreo aratbut huaknopoe'eritaj** **o'manigmadoya'uyate.**

*Diosa Huasi'potaj mo'mata'mona'po
oro'omeytaj mona'uyne.*

¹ A'nennada oro'omey Israel aratbuten adhuea'pane' o'nuyate. Diosen huamanbatia'pakeri Israel aratbut o'nepo adhuea'pane'taj on'manbatia'pakika'po onte'ti onte'ti Diosen hua'a on'manbatia'pakika'uyate. Huamanbatia'pakeritaj Diosa o'manopoea'po nogda nogda o'manopoea'po konig e'bayorokte o'manopoea'po Diosen huata'moneria o'manopoea'po Diosen Nokirega o'manopoea'uyate. ² Oynayo kene'huaya' huame'noe o'e. Oro'omeytaj Diosen Huasi'poa Diosen hua'a Diosa o'paknok mo'nigbatia'pakuyne. Diosa o'paknok Diosen Huasi'poa aya'da o'ka'po huadari, niokpo, siokpo, puug, aratbutkon aya'da o'ka'uyate. Huasi'potaj kamatoike'po aya'da Diosa o'yokuyate. ³ Dios huakjeytone'onig o'epo 'urua'nanada o'e. Diosen Huasi'po konig Dios eyanada senognanada o'epo, konig Dios o'ika' o'manopoea'ika'. Diosen Huasi'po aya'tada o'manika'nok aya'ada niokpo siokpo puug aratbut nigpeika'dik o'ne. Teya'da o'matoika. Ken Diosen Huasi'po oro'omeyen dakhuea' e'ka' kabakkahue'po hueypa cruzte o'manigbueydepo kurudyo Diosere Dios

huahuadte o'huadika'po, Diosere aya'tada o'mana'ika'.

*Diosen huata'moneritaj sue'da o'pakika'.
Ke'nen huasi'potanayo diga'nanada o'pakika'.*

⁴ Ke'nen Huasi'potaj Diosa diga'nanada di' o'ika'. Diosere o'huadika'. Do'hued Huasi'po 'uru'dikda o'ika' Diosa oa'uyate. Diosen huata'moneritanayo digiti pakhue' o'e. ⁵ Do'hued Huasi'po i'enok e'bueyte oyda ijnoyhuaday. Diosen huata'moneritaj Diosa kenpa' manahue' o'uyate. Diosen Huasi'potanayo kenda ona'uyate. Ke'nen Apag ijje. Ken do'hued Huasi'po o'e. Diosen huata'moneritaj Diosa kenpa' tia'pakhue' o'uyate. Diosen Huasi'potanayo kenda Diosa o'tia'pakuyate. ⁶ Nogok Diosen Huasi'potaj in huadariyo aratbutte e'totiakuyte Diosen Huakkuruerisi'po huadakda o'e. 'Urunanada o'e. Kenda aya' Diosen huata'moneria kan'batia'pakike'. Diosa o'mana'uyate.

⁷ Diosen huata'moneritaj Diosa o'tia'pakpo:

Do'hued huata'moneri ida huahua'eri o'ne. Konig bapoka ida o'hua'ika'nig konigti ida on'hua'ika'. Konig ojbbed ida o'kotika'nig konigti huata'moneri huanaba' idada on'hua'ika'. Diosa oa'uy.

⁸ Diosen Huasi'potanayo o'tia'pakpo:

Konig gobierno huairia i'mata'mona'ika'apo, Dios. Huairi i'unhuahuika'po batikhue'da i'unhuahuika'apone. Gobierno huairi i'ika'po buttida i'manika'. ⁹ Huadak e'kikata' ijpakika'nig kenpa'ti huadakda

ijika'nig huakka'da i'pak. Dakhuea' e'ka' pakhue' ijika'nig o'nakon pakhue' i'ika'. Konigepo ontaj huakka'da ijdurugpakay. O'nen huadi'taj sue'pi' durugda iymadurugpakay. Kenda Huasi'potaj Diosa ona'uyate.

¹⁰ Onte'ti Huasi'potaj Diosa ona'po:

O'na Huairi i'ika'po, huadari i'ka'uyate. A'nnannada huakkuru huadari i'ka'uyate. Kurud huae'erikon i'ka'uyate. Puug, niokpo siokpo aya'da i'ka'uyate. ¹¹ Huadari, puug, niokpo, siokpo ehue'da o'eapo. O'na do'hued Huasi'ponayo kenpa'da bueyhue' i'epo i'noeonhuahuika'apo. Huadari, puug, niokpo, siokpo o'tone'pakapo. Konig yudtaj o'tone'pak. Konigti huadari kurudyo huae'eri o'tone'pakapo. ¹² Konig yudta'tone' o'maenika'po huabo yudtaj o'bae'ika'. Konigti huadari kurudere e'tone'pakde'te o'maenapo. Huabo o'baeapo. Onnayo tone'pakhue' i'epo kenpa'da bueyhue' i'epo i'noeonhuahuika'apo.

Diosa Huasi'potaj ona'po, a'nnnada Apagba'te ona'uyate.

¹³ Doere da'kopen be'huad. Doere mo'manika'. Ontaj oknopohue' huae'eri kenpa'ti dakhuea' huaka'eri konig o'nen taka' huamagkika'eri onte'ti on'taj nigpeika'dik o'neapo.

Diosen huata'moneritaj kenpa' Diosa manahue' o'e'uynig'a ke'nen Huasi'potayo'da ona'uyate.

¹⁴ Diosen huata'moneri aya'ada Diosen huanaba'

o'ne. Konig nokireg o'ne. Katepi' Diosa o'paknok o'nigkika'. Cristoen huaknopoe'eritaj huabatuapokika'eri o'ne. Kan'batihuapokike'po Diosa o'mata'mona'ika'. Cristoen huaknopoe'eritaj Diosa o'manopo'yarea'ika'po o'manoeanhuahuika'nok huaknopoe'erimeytaj Diosen huata'moneria on'batihuapokika'. Ken Diosen huata'moneria sue'da tey o'nepo, sue'da huadak o'ne. Diosen Huasi'ponayo teynanada aya'da o'matojika'po 'urunanada o'ika'.

2

Aya'tada kamanopo'yare'po kamanoeanhuahuike'po Diosen Huasi'poa kurudya' mo'nighuarakuyate, mo'nigbuey'uyate, mo'nignoyhuaduyate. Konigepo batikhue'ada daka' mo'noknopoika' daka' mon'nigpeika'.

¹ Cristo Diosen Huasi'po o'enok huaboro' huairitone' o'enok teyda huairitone' o'enok konigepo Cristoen huadak hua'a daka' peika'dik o'ene. Oro'omey huaknopoe'eri nogiti nogiti nigpeika'dik o'ene. Daka' oknopoika'dik o'ene. Huakka'da nogiti nogiti oknopoika'dik o'ene. Jesucristotaj moknopoe'po sigda sigpi' okbatikhue' mo'ne. Kenpa'ti mo'nigpeika'po sigda sigda okbatikhue' mo'ne. Mo'deretpakpo Cristoen huadak hua'a nogiti nogiti mon'nigpeika'.

² Diosen huata'moneria Diosen buttida hua'a on'manika'uyate. Aya' aratbuta bepi' nigpeehue' o'nenok castiga o'magkika'uyate Diosa. Nigpeehue' huae'eritaj Diosa castiga ogka'dik o'epo o'magkika'uyate. ³ Oro'omeytaj Diosa castiga ogkahue' moke'po Diosen Huasi'po

pai'da o'nopo'epo mo'nigbuey'uyate. Konigepo oro'omeyen dakhuea' e'ka' okkahuea'dik mo'epo, nopo'yarea'dik mo'epo, Diosere noean-huahuika'dik mo'ene. Huairi Jesucristo huakkuru kenda huadak hua'a o'mana'uyate. Nogomey on'peedepo buttida oa' daka' on'nopoepo buttida hua'a oro'omeytaj mona'uyne. Konigepo kenda Diosa mo'nigka'uyate, okkahuehue'dik mo'epo, Jesucristotaj oknopoepo okbatikhue'dik mo'nika'. ⁴ Jesucristoa a'manopo'yareaya'po mo'nigbuey'uyate, mo'nignoyhuaduyate kurudyo Diosere o'noeonhuahuika'apo. Diosa o'pakpo o'manopoea'uyate. Kenda huadak hua'a Jesucristotaj buttida hua'a e'manopoea'ta' o'pakpo Diosa 'urua'da o'kika'uyate, konig Diosayo'da ka'tepi' ka'dik o'epo o'ka'uyate. Kenpa'ti buttida hua'a o'e kan'manopoe'po Diosa dakhue'taj o'bayarea'uyate. E'bueytakon o'manoyhuada'uyate. Kenpa'ti buttida hua'a o'e kan'manopoe'po, Diosa o'pakpo huaknopo'e'eritaj o'manopo'toepo Diosen Nokirega o'manopo'toe'uyate. Konigepo ken huadak hua'a buttida hua'a o'ea' oro'omey huaknopo'e'eri o'nopoene. Konigepo kenda Diosa mo'nigka'po, huadak hua'ataj okkahuehue'dik oro'omey o'epo, huakka' bo'pakpo Huairi Jesucristotaj moknopoepo mon'nigpeika'.

Diosen Huasi'po kurudyo o'ika'po nogok huabokerek Diosa o'si'poka'uyate Jesús.

⁵ Nogok monig o'eapo o'nona'apoy. Huabokerek konig huairia aya'tada on'mana'ika'apo. In huadariyo Diosen huata'monerinayo konig

huairia manahue' o'neapo. ⁶ Huabokereka aya'tada on'mana'apo, konig huairia aya'tada on'mana'apo. Kenda Apagba'te Davida Diostaj ona'po:

Oro'omey aratbut suhuigda ee'pi' konig ehue'da ee'pi' oro'taj Dios mo'tinopoika'po, bo'tihuapokika'ne. Oro'omeynayo bueydik ee'pi' oro'omeytaj mo'timepu'kepo 'urua'da mogkika'ne. ⁷ Sue'da huabayok e'unhuahuika'te huabokereka toteda huadariyo o'nedepo, kenoka' Diosen huata'monerinayo bueyhue'dik o'nepo, kurudyo Diosere o'nika'. Nogok aratbuttaj 'urua'da mogka'apo, Diosa. Aratbut Diosere 'urunanada o'neonhuahuika'apo. ⁸ O'na Dios i'paknok aratbut huairi o'neapo. Aya'tada on'mana'apo. Diostaj Davida ona'uyate. Diosbate ona'uyate.

Dapita' aya'ada nigpeika'dik o'neapo. Huabokerektaj aya'ada manigpeika'dik o'neapo. Oynayo huabokerektaj aya'ada nigpeikahued o'ne. ⁹ Sue'da huabayoktemon huabokerek Diosa o'si'poea'uyate. Kuruderi e'eda aratbutada Jesús o'si'poeyate. Diosa o'paknok sue'da huabayoktemon huaso'da Jesús o'noikame'po kenoka' sue'pi' huairimon o'unhuahua'po Diosen huata'monerinayo teymon o'nuyate. Apag Dios aya' aratbuttaj di' mo'maepo mo'matinepahui'po Diosa o'paknok Jesús pai'da o'nopo'epo aya'tada aratbuttaj o'manigbuey'uyate. Konigepo konig 'urunanada Huairi Diosa Jesús taj kurudyo o'tobehuikpo Diosyo o'tobehuikuyate. 'Urunanada Dios Huairi o'ea'.

10 Diosa aya'da o'ka'uyate. Aya'ada Diostehuapa' o'nigunhuahuika'apo. Aya'tada Diosa o'matoeonhuahuika'po. Huakka' aratbuttaj kamanopo'yare'po Jesús pai'da nignopo'e'dik o'eapo, Diosa o'nopo'e'uyate. Konigepo Jesús aya'tada pai'da o'manignopo'edepo aya' Diosa ena' o'ka'depo o'kuhuituy. Konigepo Jesús huakkurueri huamanopo'yarea'eri huakka'tada dakhuea' e'ka' o'manopo'yarea'nok Diosensi'po o'nepo Diosere on'noeonhuahuika'apo.

11 Oro'omeyen Huairi Jesucristoa pai'da o'manignopo'epo o'manigbuey'uypo oro'omeyen dakhuea' e'ka' bokkahuea'ne. Kenpa'ti huadak e'kika' bo'tihuapokika'ne. Kenpa'ti Diostayo'da e'nigpeikataj bo'tihuapokika'ne. Konigepo "Do'hued huama'buy mo'taene." "Do'hued huaidpo mo'taene." Huairi Jesucristoa birahue'ada ona'dik mo'ene. 12 Diosba'te Jesucristoa oa'po:

Ontaj Dios do'hued huama'buytaj ijba-knopoea'apoy. Huaknopoe'eri egkupopakte do'hued huama'buyere o'batadi'keapoy. Dios 'uruda o'e o'batadi'keapoy. Jesucristoa ona'uyate.

13 Kenpa'ti oa'po:

Diostaj daka' yoknopoe'y. Jesucristoa huama'buyere oa'.

Onte'ti oa'po:

Diosensi'po huaknopoe'eri kamatoe'po Diosa me'bayokuyne. Ijmatoika'po huama'buyere ijje'y. Jesucristoa oa'uyate.

Ken "Huaknopoe'eri do'hued huama'buy me'taene." Jesús birahue'ada ona'dik mo'ene.

O'nopoene.

14 Oro'omey huaknopoe'eri Diosensi'poda huaenere mimiere o'toene. Jesús konigti huaso'da o'epo huaenere mimiere o'touyate. A'manigbueyya'po huaso'da o'si'poe'uyate. Jesús a o'manigbuey'uyyo huabueyada toto' huabatiarakeritaj ogka'nok onte'ti barakhue'dik o'epo. 15-16 Be'api' aratbut e'bueytaj o'nokme'pukonhuahuika'. Jesús a o'manigbuey'uynok aya'ada e'bueytaj okme'pukhue'dik o'neapo. Abrahamkudaken huayayo huaknopoe'eriomeya e'bueytaj okme'pukhue'dik o'neapo. Abrahamen huayayo huaknopoe'eriomeytaj dakhuea' e'ka' kamanopo'yare'po Jesucristo kurudya' o'tiakuyate. Diosen huata'moneritaj kabatihupoke'po Jesucristo tiakhue' o'uyate. 17 Abrahamen huayayo Israel aratbut o'nika'po Jesúskon Israel aratbuten 'uru sacerdote huanigtiona'pakika'eri a'eaya'po konigso'ti o'uyate. Konig Diostaj 'urua'da huanigpeika'eri sacerdote huairi o'ea'uyate. Konig aratbuttaj 'urua'da huamatinepahui'eri sacerdote huairi o'ea'uyate. Kenpa'ti aratbuten dakhuea' e'ka a'bakkahueaya'po Jesús konigti Israel aratbut e'dik o'uyate. 18 Diostaj nigpeehue' yae' toto'a nama'da enae'ted Jesús pai'da o'nopo'e'uyate. Diostaj Jesús a o'nigpeika'uyate. Konigepo oy aya' oro'omeytaj huadak e'kika' tihuapokdik mo'ika'ne. "Dakhuea' yaka'. Diostaj oknopoe'hue' yae'. Nigpeehue' yae'." Toto'a oro'omeytaj nama'da ena'te Jesús a dakhuea' kahue' ka'ne'po bo'tihuapokapone. Onte'ti Diostaj nigpee'dik

o'eapone.

3

Jesús 'urunanada o'e. Huakhuairi o'e. Diosa Jesústaj huakka'da o'pakika'. Moisésnayo sue'da huairi o'uyate. Moisésaj sue'da o'pak Diosa.

¹ Kurudya' Apag Diosa Jesucristotaj mo'nigta'mona'uyate. Jesús oro'omeyen sacerdote huairi huamanigtiona'pakika'eritaj mo'nigta'mona'uyate. Kenda mo'nopoepo Jesústaj daka' yanoknopoika', egomey. Opudomeytaj Diosa mo'baktie'ea'uynok Diosenyo'da mo'ika'po Diostayo'da mo'nigpeika'. ² Jesús Diostaj daka' o'nigpeika'uyate. Konig Diosen huamanigtiona'pakika'eri huairi Diosa oktie'ea'uyatenok Diostaj o'nigpeika'uyate Jesús. Moisésakon Diostaj o'nigpeika'po Diosen aratbuttaj daka' o'manmadikika'uyate. ³⁻⁴ Apag Diosa aya'tada o'ka'uyate. Jesucristoerea aya'tada o'ka'uyate. Jesús nayo 'urunanada o'e. Diosen aya'tada o'ka'uyate. Huakhuairida o'e. 'Urunanada o'e, tia'pakdik o'ika'ne. Moisés nayo sue'da huairi o'uyate oknopoika'ne. Jesús en huaknopo'e'eritaj Jesús a dakhuea' e'ka' o'manopo'yarea'ika'po aratbut Diosensi'po o'kika'. Moisés nayo aratbutda o'epo Diosen huanaba'da o'uyate. ⁵ Moisés Diosen huanaba' o'uyate. Diosen aratbuttaj daka' o'mana'ika'uyate. Kenda Diosa aratbuttaj ya'manapet Moisés a o'mana'ika'uyate. ⁶ Jesucristonayo Diosen Huasi'po o'epo aya'tada Diosen aratbuttaj huamatoe'eri o'epo, daka' o'manika'. Oro'omey hueretda Diosensi'po

o'epo daka' Jesucristotaj oknopoika'po
oknopoebatikhue'da oknopoika'ne. Diosyo
kurudyo ahuay' o'nopoepo o'durugpaki.

*Diosen aratbut Diostaj daka'
e'noknopoika'nayo akma'pie'onhuahuaya'po
Diosnbayo kuddik o'neapo. Diosa o'mana'uyate.*

⁷ In Apagba'te Diosen Nokirega oa'po:

Oyda Diostaj daka' yan'peika'. ⁸ A'nenda
sue'da aratbut e'ika'yo judío aratbuta
onte'ti e'nigpeikata' pakhue' o'nuyate.
Huanopoya'da Diostaj pakhue'
o'nuyate. Diosa castiga ogkahue'
mo'eapone nama'da on'nope'uyate.
Konig ogkika'wynig kahue' yanika'.
⁹ Huadaribatone'yo aratbut bahue'yo
cuarenta huabayok e'unhuahuika'te
opudomeyen adhuea'pane'
o'nunhuahuika'uyate. Kenomeytaj
ijbatohua'ika'uy. Ijbatihuapokika'uy.
Aypo ijbayokonhuahuika'uy. Kenda
ijkadhuahuika'uy adhuea'pane' nama'da
en'tiahuayonhuahuika'uypi' do'taj
nigpeehue' o'nunhuahuika'uyate. Diosa
castiga ogkahue' mo'eapet nama'da
on'nopeika'po dakhuea' mogkika'uyate.
¹⁰ Konigepo adhuea'pane'taj diga'da
ijbahuadiay'uy. Kenomeytaj "Nama'da
mo'nopoika'ne. Do'taj oknopoehue'
mo'unhuahuika'ne. Do'taj e'nigpeeta'
pakhue' mo'ika'ne." A'nennada ijmana'uy.
¹¹ "Doere akma'pie'unhuahuikaya'po
do'hued huadaribayo bakudhue'

ya'neapet." Opudomeyen adhuea'pane'taj
 ijbahuadiaypo buttida ijjay ijmana'uy.
 Apagba'te Diosen Nokirega oa'uyate.

¹² Keyoj keyoj, egomey pogomey. Huanopoda
 dakhuea' nopoehue' yanika'. Dios o'noika'.
 Diostaj moknopoepo batikhue'da yanika'. Daka'
 yanoknopoehua'huika'. ¹³ Aya'me'noeda
 huayahuaya yan'maboroay. "Dios huadakda
 o'enok daka' yanoknopoika'. Huadakada
 yag'kika'po yan'nigpeonhua'huika'."
 Huayahuaya yan'maboroayikati'. Be'api'
 dakhuea' kahue' ka'ne'. Be'api' o'noknopoika'nig
 okbatikhue' ka'ne'. Huayahuaya daka'
 yan'maboroayikati'. ¹⁴ Jesucristotaj huakku-
 rudamon' oknopoeyu' daka' oknopoika'uy.
 Kene'huaya' huame'noete Jesucristotaj daka'
 oknopoehua'huika'po Jesucristoere durugda
 o'noehua'huika'apoy.

¹⁵ Ken Apagba' oa'po:

Oyda Diostaj yan'pee'. "Ontaj nigpeehue'
 ijjeapoy, Dios." Onahue' yanika'. "Diostaj
 oknopoehue' ijjeapoy." Huanopoya'
 nopoehue' yanika'. Opudomeyen
 adhuea'pane' Israel aratbutda o'nepo
 do'taj Diostaj moknopoebatikuyate.
 Onte'ti onte'ti adhuea'pane' do'taj Diostaj
 nigpeehue' o'nika'po dakhue' ogkika'uyate.
 Konig kenomey ogkika'uy' konigti
 kikhue' yanika'. Diosa oa'uyate.

¹⁶ Huakka'ada adhuea'pane'a nama'da Diostaj
 on'pee'uyate. O'noknopoebatikuyate. Diostaj
 nigpeehue' o'nika'uyate. Israel aratbut o'nuyate.
 A'nenda Egipto hударibayo Egipto aratbuten

huanaba' o'nika'uyate. Pai'nanada o'nika'uyate. Moisésa Diostaj o'nigpeepo o'makmatorokuyate. Aya'tada o'bakbatohua'uyate. ¹⁷ Kenomey Israel aratbut cuarenta huabayok huadaribayo ohueybahue'yo o'neonhuahuika'po, Diostaj nigpeehue' o'neonhuahuika'po, dakhuea' ogkadhuahuika'uynok Diosa cuarenta huabayok o'bahuadiayika'po kenomey Israel aratbuttaj o'bahuadiayika'uynok huadariba serenya'da on'mabuey'uyate. ¹⁸ Huanigpeehue' huaiika'eritaj "Do'hued huadaribayo Canán huadaribayo bahuahue' mo'ikapone." Diosa buttida ijjay o'mana'uyate. Konigepo huadariba serenya'da on'mabuey'uyate. ¹⁹ Israel aratbut Diostaj oknopoehue' o'nika'uypo Canán huadaribayo huahue'dik o'nuyate. Canányo akma'pie'unhuahuikaya'po huahue'dik o'nuyate.

4

¹ Ken "Do'hued aratbut do'taj huaknopoe'eri o'nepo doere o'nokma'pie'anhuaahuika'apone. Doere on'neonhuahuika'apone." Diosa mona'uynig oytion konigti mona'ne. Sue'da huaknopoe'eripi' nama'da yagka'apetpi' Diostaj o'noknopoe'batikapetpi' Diosyo huahue' o'neapo. Oro'omey aya'ada Diosere akma'pie'unhuahuikaya'po kenpa'ti a'neonhuahuikaya'po 'urua'da mo'noknopoiika'. Daka' mon'nigpeiika'. Oknopoiika'po okbatikhue'dik mo'ne. ² Huadak hua'a Diosere kurudyo mo'neonhuahuika'apone. Durugda mo'neonhuahuika'apone. Oro'omeytakon Diosa mona'uayne. Israel aratbutnayo huadak

hua'ataj e'peeada nigpee hue' o'nika'uyate. Konigepo on'mabueypo Diosenbayo Canányo huahue' o'nuyate. ³⁻⁶ Oro'omey huaknopoe'eri kurudyo Diosere durugda o'eonhuahuika'apoy. Adhuea'pane'nayo oknopoe hue' o'nepo Diosyo huahue'dik o'neapo.

Do'hued huadaribayo Canán huadaribayo doere jakmapie'onhuahuikaya'po huahue' mo'ika'apone. Buttida ijjay. Diosa o'bahuadiaypo o'mana'uyate. Adhuea'pane' oknopoe hue' huae'eritaj o'mana'uyate.

Diosanayo a'nennada aya'da o'ka'uydepo huadari kurudere o'ka'uydepo onte'ti kahue' o'epo durugnanada okmapie'onhuahua'uyate.

Aya'da o'ka'depo siete huame'noete okmapie'uyate. Diosba'a oa'po, kenpa'ti nogkorepen doere okmapie'onhuahuikahue' o'neapo. Diosa oa'uyate.

Israel adhuea'pane' a'nennada Diosen huadak hua'a on'peenig'a, nogok nogok on'pee batikpo nigpee hue' o'nika'uyate. Konigepo Diosere okmapie hue' o'nuyate. Oro'omeytanayo kenpa'ti nogomeytanayo Diosere ekmapianhuahuika'ta' Diosa o'pak. ⁷ Konigepo, oyme'noete men'peede': Oyme'noete men'nigpee', ekmapianhuahuikata' ijpaki. Diosa oro'taj mona'ne:

Oyme'noe Diosen hua'ataj e'pee'nayo "Diostaj nigpee hue' ijjeapoy. Diostaj oknopoe hue' ijjeapoy," huanopoda ahue'yane'.

Nogok huakka' huabayok o'pokonhuahuika'po Davida Apagba'te oa'uyate. ⁸ Josué a'nennada

o'epo David si'poehued o'uy. Huairi o'epo Israel aratbuttaj Diosenbayo Canánbayo o'batohua'uynig'a Israel aratbut Diostaj nigpeehue' o'nika'po okmapiunhuahuahue' o'nuyate. Konigepo “nogok doere do'hued aratbut durugteda o'nokmapiunhuahuika'apo.” Diosa nogomeytaj o'mana'uyate. ⁹ Konigepo Diosere Diosen aratbut durugteda o'nokmapiunhuahuika'apo. ¹⁰ Diosa aya'da o'ka'depo durugteda okmapieonhuahuika'. Konigti Diostaj huaknopoe'eri on'nigpeepo Diosen ogkika'depo Diosere durugteda o'nokma'piunhuahuika'apo. ¹¹ Konigepo Diosere durugteda akmapiunhuahuikaya'po huakka' mo'deretpakpo Diosenba'taj daka' mo'noknopoika'po mon'nigpeonhuahuika'. Batikhue'da daka' mon'nigpeonhuahuika'. Konig Israel aratbut oknopoe'hue' o'nika'uynig konigti kikhue' mo'ne.

¹² Dios teynanada o'epo o'noika'po Diosen hua'akon teynanada o'epo manoeanhuahuika'dik o'e. Oy Diosa ighua'da mona'nok nigpeika'dik mo'ne. Diosen hua'a konig siro igku'etnanada o'epo oktegdik mo'ene. Diosen hua'a konig siro igku'etnanada huanopoya'da a'dik mo'ika'po nama'da e'nopoe'nayo Diosen hua'a mo'nopoea'ika'ne. Nama'da e'eretpaknayo mo'nopoea'ika'ne. ¹³ Diosere durugda a'noeonhuahuikaya'po Diostaj mo'deretpakika' mon'nigpeika' Diostaj engaña ka'dik o'ey, noppehue' mo'nika'. Oro'omey huanopoya'da o'nopoika'nig aya'da Diosa moknokotika'ne. Oro'omey katetapi' e'eretpaknayopi' Diosa

moknopoene. Diosa huamanoea'eri o'epo aya'da o'nopoika'. Konigepo Diostaj mo'deretpakpo daka' mon'nigpeika'.

*Sacerdote   Huairitone'   Huamanig-
tiona'pakika'eri Jesús o'e.*

¹⁴ Jesús Diosen Huasi'po o'e. Oro'meyen sacerdote huairitone' huamanigtiona'pakika'eri Jesús o'e. Huairitone' oro'meyen o'e. Diosyo o'hua'uyate. Diosere o'ika'. Konigepo Jesús taj daka' mo'noknopoika'. Batikhue'ada 'urua'da mo'noknopoika'. ¹⁵ Oro'mey huaso' o'epo dakhue' e'dik o'ene. Kenpa'ti dakhuea' ka'dik o'ene. Jesús oro'meyen sacerdote huairitone' konigti huaso' o'epo toto'a dakhuea' yaka' enika'tada dakhuea' kahue' o'ika'uyate. Konigepo Jesús oro'mey taj mo'tinepahuika'po dakhuea' kikhue' ka'nike'po bo'tihuapokika'ne. ¹⁶ Jesús a mo'tinepahuika'nok kenpa'ti e'tihuapokta' bo'pakika'nok me'pukhue' mo'nepo Dios Huairitaj daka' mon'tiona'pakika'. Oro'taj mo'tinepahui'po oro' e'tiona'pakte Diosa bo'tihuapokapone.

5

¹ Aya'da sacerdote huairi huamanig-tiona'pakeritaj Diosa o'baktie'ea'ika'uyate. Huabokerektayo' o'baktie'ea'uyate. Aratbuttaj kan'manigtiona'pake'po o'baktie'ea'uyate. Kenpa'ti aratbuten dakhuea' e'ka' castiga magkahue' kamae'po 'uhua kan'nigbatiarakike'po sacerdote huairitaj Diosa o'baktie'ea'ika'uyate. ² Konig aratbut

dakhuea' ogkika' sacerdote kenpa'ti dakhuea' kika'dik o'nika'uy. Konigepo nopoehue' dakhuea' huaka'eritaj 'uhua nigbatiarakika'dik o'nika'uy. ³ Aratbuten dakhuea' e'ka' Diosa castiga magkahue' kamae'po 'uhuataj manigbatiarakika'dik o'nika'uyate. Sacerdote kenpa'ti dakhuea' ogkika'po huata'da dakhuea' e'ka' 'uhuataj nigarakdik o'nika'uyate.

⁴ Be'api' sacerdote huairi e'yahueta' e'pakada yahuehue'dik o'ne. Diosa ektie'ea'nayo sacerdote huairi e'dik o'nika'. Aarón Israel aratbuten huakkuruda sacerdote huairi o'uyate. Konigti Diosa Aaróntaj oktie'ea'uyate. ⁵ Kenpa'ti Jesucristo huata'da e'pakada sacerdote huairi yahuehue'da o'uyate. Diosa o'pakpo Jesucristo sacerdote huairi oktie'ea'uyate.

Do'hued Huasi'po i'ene. Oyda ijnoyhuada'po. Dere Huairitone' o'yahueapone.

Diosa Huasi'potaj ona'uyate. ⁶ Nogyo Apagba'te, A'ennada Melquisedec huairi o'uyate. Diosa sacerdote o'yahuea'uynok Melquisedec Diosen sacerdote o'eonhuahuika'. Ontaj konigti sacerdote ka'e'po oktie'ea'ne. Sacerdote i'eonhuahuika'apo, sion.

Diosa Huasi'potaj ona'uyate. Apagba'te ona'uyate. ⁷ Jesucristo indariyo o'noika'po Diostaj o'tiona'pakpo, "Pai'da i'nopo'epo bueyhue'dik yaeti', sion. Do'taj e'paknayo menati', Dios. Do konig ijpaknignayo kahue' ijjeapoy. Konig on i'paknig ijka'apoy, pag." Jesús a 'utta'da o'okoypo o'tiona'pakuyate. Huakka'da o'huikpo o'tiona'pakuyate. Diostaj o'nigpeika'nok Diosa Jesús taj o'pee'uyate. ⁸ Hueretda Diosen Huasi'po

e'ēada pai'nanada o'nopo'epo nogiti nogiti Diostaj o'nigpeika'uyate. ⁹ Diostaj aya'da o'nigpeika'depo kurudyō o'hua'depo huanigpeika'erien dakhuea' e'ka' huamanopo'yarea'eri o'yahuepo o'eonhuahuika'apo. Huanigpeika'eritaj o'manopo'yarika'apo. ¹⁰ Huamanopo'yarea'eri o'enok Jesús sacerdote huairi kaē'po oktie'ea'uyate Diosa. Konig Melquisedec Diosen sacerdote huairi huamanigtiona'pakika'eri o'eonhuahuika'uynig. Jesucristo sacerdote huamanigtiona'pakika'eri huairi konigti o'eonhuahuika'apo.

Jesucristotaj eknopōēbatiknayo pai'da mo'ēapone.

¹¹ Jesucristo Diostaj huamanigtiona'pakika'eri konig o'ika' huakka' e'manmadika'ta' ijpaknig'a opudomeynayo ijhue'ta'nada mo'nopoenka'nok daka'nanada manmadika'dik ijje. ¹²⁻¹³ A'nennada huaboada mo'nopo'koreapo Jesucristotaj moknopōē'uyate. Huakka' huabayok Jesúsēn huadak hua'a mo'peunhuahua'de'uynig'a sigdamon mo'nopōēne. Konig huamanmadika'eri e'dik e'ēada ehue' mo'ēne. Sigdamon mo'nopōēne. Opudomeytaj konig huakkuru Jesucristoen huadak hua'a huamanmadika'onte'ti manmadika'dik o'ey. Nog Diosen 'urua'da e'manmadika' oknopoenkahue'dik mo'ēne. Opudomey konig yōbed huaknopōē'eri mo'ēne. Yōbed aypo bapehue'dik o'ika'. On'hueyo'da on'minogika'. Opudomey konig yōbed huaminogonhuahuika'eri mo'ēne.

On'hue konig Jesucristoen huadak hua'a huakkuru huamanmadika' o'e. Kenyo'da moknopoedene. Sigda moknopoedene. Konig yobedonig huaknopoe'eri mo'ika'. Nogda nogda Cristoen huamanmadika' nopoehue' mo'ene. Huadakda e'kika' nopoehue' mo'ene. ¹⁴ Aratbut og'kerekdepo aypo kenpa'ti huaen on'bapika'. Konigti Cristotaj huaknopoe'eri nogiti nogiti eknopoika'nayo, nogiti nogiti huadak e'kika'nayo, kenpa'ti nogiti nogiti dakhuea' kikhue' ee'nayo nogiti nogiti huadak huamanmadika' daka' nopenka'dik o'nika'apo.

6

¹ Konigepo Jesucristotaj nogiti nogiti e'manmadika'ta' on'tipakne. Opudomey nogiti nogiti eknopoeta' on'tipakne. Nogiti nogiti Diostaj e'nigpea'ikata' on'tipakne. Huakkuruda e'manmadika' mo'nopoedepo, "Dakhuea' e'kika'taj Diostaj nopo'korea'dik mo'ene." "Jesústaj oknopoika'dik mo'ene." Kenda moknopoedenok onte'ti manmadikahue'dik o'neapone. ² Kenpa'ti "Jesucristotaj moknopoedepo bautiza ogka'dik mo'ene." "Huaknopoe'erien huairi kaepo yan'tibata'tepo yan'tiona'pak." "Nogok aya' e'bueyte Diosa o'manoyhuada'apo." "Dakhuea' huaka'eritaj castiga o'magkadhuahuika'apo." Kenda e'manmadika' moknopoedenok onte'ti konigti manmadikahue'dik o'neapone. ³ Konigepo Jesucristoen huadak hua'a nogiti nogiti e'manmadika'ta' o'pakne. Opudomey nogiti nogiti Jesucristotaj e'nigoknopoe'ta' on'tipakne.

Kenpa'ti opudomeya nogiti nogiti e'nigpeikata' on'tipakne.

4-6 Be'omeyapi' Jesucristoen huadak hua'a daka' o'noknopoepepo durugteda o'noknopoekadhuahua'depo, kenpa'ti Diosen Nokirega o'manopo'toeonhuahua'depo, Diosen buttida hua'a 'uruda o'e o'noknopounhuahuika'depo, kenpa'ti konig Dios teyda o'epo 'urua'nanada o'kadhuahuika'nigtaj o'noknopoeonhuahuika'depo, nogokpi' Diosen hua'a kenpa'da e'ennayo onte'ti menpa' nopo'korehue'dik o'neapo. Jesucristotaj kenpa'da eknopoebatiknayo konigti Diosen Huasi'potaj onte'ti cruzte o'darak. Diosen hua'a kenpa'da eknopoebatiknayo Diosen huasi'potaj tierikdik ya'neapet. Aya'ada on'tiahuaypo yan'tierikapetpi'. Kena'po onte'ti menpa' nopo'korehue'dik o'neapo. 7 Diosen 'uruda huaknopoe'eri o'nenig konigti ijbatiapakapoy. Konig dakdarionig o'ne. Nogok nogok ehui' sorokyo o'hue'kud. Huadakbua'da o'tipakboa'po, Diosa 'urua'da mo'nigtipakboa'ne. Konigti 'uruda huaknopoe'eritaj Diosa o'batihuapokika'nok 'urua'da ogkika'. 8 Diosen hua'a kenpa'da eknopoebatiknayo konig o'ne ijbatiapakapoy. Konig dakhue'darionig o'ne. Nogok nogok dakhue'dariya' e'pidbada o'tipakboika'. Huadari huatoe'eria o'mahuigapo. Konigti Diosen hua'a huaknopoebatikeritaj castiga o'magka'apo. Konigepo Diosen hua'a oknopoebatikhue'ada daka' yan'nigpeonhuahuika'.

Diosere

mo'noeonhuahuika'apone

Diosa buttida mona'uynok daka' mo'noknopounhuahuika'.

⁹ Huiyokdika' edapi' opudomeytaj Diosa 'urua'da mo'manopo'yarea'nok nogiti nogiti huadakda bo'kika'apone, daka' ijnopoeey, huadi'da egomey pogomey. ¹⁰ Diostaj daka' mo-knopoeepo Cristotaj huaknopoe'eri huama'buytaj 'uruda okbatikhue'da bo'tihuapokikame'ne. Di' mo'epo bo'tihuapokikame'ne. Nogiti nogiti bo'tihuapokikame'ne. Diosa kenda okkahuehue'dik mo'eapone. Dios buttida huanopoe'eri o'epo huadak bo'kika'nok okkahuehue'dik mo'eapone. ¹¹ Opudomey bo'eretpakpo 'urua'da bo'kadhuahuika'depo, Diosen bo'kadhuahuika'depo, Jesucristo onte'ti e'tiakde'te konigti bo'eretpakpo Diosen aratbuttaj di' mo'epo yan'batihuapokika'. Ken konig e'kika'nayo Diosere durugda mo'noeonhuahuika'apo. ¹² Jesustaj oknopoeepo tinosikhue' mo'nepo, oknopoeepo sigda sigda okbatikhue' mo'ne. E'peeta' pakhue' ihuey nopoehue' yane'. Huakka'mon a'neneri aratbuta Diostaj 'urua'da o'noknopoeonhuahuika'po daka' on'nigonhuahuika'uy. Diosere on'noeonhuahuika'apo. Konigti yag'kika'. 'Urua'da yanoknopoeonhuahuika'. Daka' yan'nigonhuahuika'. Kenda ijpakpo o'nona'ne.

¹³⁻¹⁴ "Ontaj huakka' o'tihuapokapone. Huasi'po kenpa'ti huakka' huayayo o'bayokapone. Buttida ijjay. Dios ijjepo da ahue'dik ijjej." Abrahamtaj ona'uyate. ¹⁵ Ken Abraham Diostaj oknopoeepo o'nigonhuahua'depo huasi'po huayayokon o'matoe'uyate. ¹⁶ "Buttida ijjay Diosa me'peene."

Judío aratbuta ena'nayo e'maboy batikdik o'ne. Buttida oa' aya'ada on'nopoē. Da ea'nayo Diosa castiga megka'apet on'nopoē. ¹⁷ “Diosere durugnanada mo'noeonhuahuika'apone.” Israel adhuea'pane' huanigpeika'eritaj kenpa'ti aya' huaknopoe'eritaj Diosa o'mana'uyate. Kenda Diosa o'mana'uyate, dapita' o'ka'apo. Nogpa'da kahue' o'eapo. Kenpa'ti nogpa'da manahue' o'eapo. Kenda oro'omey huaknopoe'eri daka' aknopoeya'po “Dios ijje^{po} da ahue'dik ijikay.” Diosa mona'uyate. ¹⁸ “Diosere durugnanada mo'noeonhuahuika'apone.” Diosa kenda mona'uyate. Kenpa'ti “Dios ijje^{po} da ahue' ijikay.” Diosa kendakon mona'uyate. Kenpa'ti Diosa nama'da ahue'dik o'ika'nok oro'omey oknopoe^{po} o'nopo'durugpakika'ne. Jesucristoa oro'omeytaj bokkahuea'nok daka' oknopoika'ne. Kenpa'ti Jesucristo oro'omeytaj mo'nopo'yarea'dene oknopoedene. Diosen buttida hua'a batikhue'da o'eapo oknopoene. Diosere durugnanada o'noeonhuahuika'apone daka' oknopoika'ne. ¹⁹⁻²⁰ Diosere durugda o'noeonhuahuika'apone. Okbatikhue'da oknopoene. Diosere kurudyo konig oro'omeyen huamanigtiona'pakeri huakkuruda Jesús o'behuikuyate. Daka' oknopoene. Oro'omey^{tehuapa'} mo'nigbehuikuyate. Kurudyo Diosere Sacerdote Huairi o'edepo mo'nigbehuikdepo o'eonhuahuika'apo. Konig Melquisedec Sacerdote Huairi o'eonhuahuika'uyatenig Jesucristo konigti Sacerdote Huairi huamanigtiona'pakika'eri mo'nigonhuahuika'apone.

7

Melquisedec konig sacerdote huairi huamanigtiona'pakika'eri o'eonhuahuika'uyate. Jesús konigti sacerdote huairi o'eonhuahuika'apo.

¹ A'nennada Melquisedec Salem huakka' jak huairi o'uyate. Teyda Diosen sacerdote Melquisedec huamanigtiona'pakika'eri o'eonhuahuika'uyate. Kenoka' cinco huakka' jak huairitaj Abrahamomeya huayakhue' on'magka'uyate Abraham e'kumejde'te Melquisedeca Abrahamtaj o'dejpakpo Diosa Abrahamtaj daka' me'toike'po o'nigtiona'pakuyate. ² Abrahamomey cinco huakka' jak huairitaj huayakhue' on'magka'po huairien en'tamae' huakka'tada on'bakbatiparatpo on'batotiakuyate. Melquisedec Diosen sacerdote o'enok Melquisedectaj sue'da huakka' o'yokuyate. Konig diezkupoa' o'posakposakpo Melquisedectaj nogkupertida o'yokuyate. Melquisedecdika 'uruda huakika'eri huairi o'e. Kenpa'ti Melquisedec Salem huakka' jak huairi o'epo huamanoeya'eri huairi o'uyate. ³ Melquisedecen huaojdik nopoehue' o'ene. Huaye'dik nopoehue' o'ene. Adhuesa'pane'endik nopoehue' o'ene. Kenok osi'po'e'uyate nopoehue' o'ene. Kenok o'buey'uyate nopoehue' o'ene. Cristo Diosen Huasi'po o'epo o'manigtiona'pakonhuahuika'apo konigti Melquisedec o'noeonhuahuika'po o'manigtiona'pakonhuahuika'apo.

⁴ Melquisedec huairitone' o'uyate, yanoknopo'e'. Abraham oro'omeyen

adhuea'pane' cinco huakka' jak huairitaj huayakhue' on'magka'po o'bakbatiparatpo Melquisedectaj sue'da huakka'mon o'yokuyate. Konig diezkupoa' o'posakposakpo nogkupertida o'yokuyate. Melquisedectaj o'yokuyate. Konigepo Melquisedec huakhuairi o'ika'uynig o'nopoene. ⁵Abrahamen huayayo huakka'nada o'nepo sue'da huayayo Leví aratbut o'ne. Sue'da Leví huae'eri sacerdote o'nepo Diostaj on'manigtiona'pakika'. Moisés Diosen hua'a o'mana'nok aratbut on'baa'po on'baika' konig diezkupoa' o'posaka'po nogkupertida Leví huae'eri sacerdotetaj bayokdik o'nika'. Aratbut Abrahamen huayayo ee'pi' Leví huae'eri sacerdotetaj bayokdiktion o'nika'.

⁶⁻⁷ Melquisedec Levien huayayo ehue' ee'pi' Abrahamen diezkupoa' on'posakposakpo nogkupertida Melquisedeca o'bae'uyate. Melquisedec huairitone' o'epo "Abrahamtaj daka' yatihuapokika'. Daka' yakika', Dios." Diostaj o'nigtiona'pakuyate. Abrahamtaj daka' o'ka'nok Melquisadec huaboro' huairi o'ika'uynig o'nopoene. Abraham sue'da huairi o'ika'uy o'nopoene. Abrahamtaj "O'nen huayayo huakka'da o'nitakapo." Diosa ona'uyate. ⁸ Abrahamen huayayo Leví aratbut sacerdote o'nepo sue'damon on'bae'ika'. Leví aratbut bueydik o'nepo sue'damon on'bae'ika'. Melquisedecnayo bueyhue'dik o'epo o'noeonhuahuika'apo. ⁹⁻¹⁰ Leví huae'eri sacerdote o'nepo sue'damon on'bae'ika'nig'a Abrahamen huayayo Leví si'poehued e'eada Abrahamere Melquisedectaj huakka'mon o'yokuyate. Konigepo Melquisedec huaboro'

huairi o'ika'uynig o'nopoene. Abrahamnayo sue'da huairi o'uyatenig o'nopoene.

¹¹ Abrahamen huayayo sue'da Leví huaje'eri o'nepo, Aarón Leví aratbut kenpa'ti o'epo huakkuru Levíeri sacerdote huairi o'uyate. Aarónen huayayo nogok nogok sacerdote huamanigtiona'pakeri o'nepo Moisésenba' Diosen hua'a Israel aratbuttaj on'mana'ika'nig'a 'urunopo'da kahue'dik o'nika'uyate. Nopo'yareahue'dik o'nika'uyate. Konigepo Diosa nog sacerdote konig Melquisedec ta'mona'dik o'uyate. Jesucristotaj o'ta'mona'uyate. ¹² Leví huaje'eri sacerdote huamanigtiona'pakeri o'nika'po Moisésenba' on'mana'ika'uyate. Nog huabokerek Leví huaje'eri ehue' e'huaje'taj sacerdote o'yahuea'depo Diosa nog hua'ada mana'dik o'uy. ¹³ Jesucristo Leví huaje'eri ehue' e'ika'pi' sacerdote kayahue'po Diosa o'ta'mona'uyate. Jesús nog aratbut o'epo Judá aratbut o'epo Judáeri sacerdote ehue' o'nika'uyate. ¹⁴ Oro'omeyen Huairi Jesucristo Judá aratbut o'uyate. Daka' o'nopoene. Judá aratbut sacerdote o'nika'. Moisésa manahue' o'ika'uyate.

¹⁵ Diosa nogda o'pakpo Jesucristo sacerdote o'yahuea'uyate. Melquisedec sacerdote batikhue'da o'eonhuahuika'uyate. Konigti Melquisedec Jesucristo sacerdote o'edepo batikhue'da o'eonhuahuika'apo. ¹⁶ Moisésa o'mana'uynok Leví huaje'eri sacerdote huamanigtiona'pakeri o'nika'uy. Diosa Jesússtaj o'noyhuada'uynok Jesússa sacerdote huamanigtiona'pakeri o'eonhuahuika'apo. Jesús onte'ti

bueyhue'dik o'eonhuahuika'apo. Konigepo oro'omeytaj sacerdote mo'eonhuahuika'apone.

17 Do ijpaknok Melquisedec huamanig-tiona'pakeri huairi o'unhuahuika'uyate. Melquisedeconigti o'nakon, sion, huamanigtona'pakeri huairi i'unhuahuika'apo. Diosa huasi'potaj ona'uyate. Apagba'te ona'uyate.

18-19 Ken a'ennada Leví huag'eri sacerdote huamanigtona'pakeri ka'nike'po Moisésa o'mana'uyate. Moisésen e'mana'taj on'nigpeika'uynig'a 'urunopo' ehue'dik o'nika'uyate. Kenpa'ti dakhuea' e'ka' bakkahueahue'dik o'nika'uyate. Kenpa'ti dakhuea' e'ka' nopo'yareahue'dik o'nika'uyate. Konigepo Leví aratbut sacerdote ka'nike'po Diosa onte'ti manahue' o'e. Jesucristo oro'omeyen sacerdote Diosere o'eonhuahuika'apo daka' oknopone. Jesucristoanayo 'urunopo' mo'ika'nok Diostaj tiona'pakdik o'ika'apone.

20-21 Leví aratbut sacerdote huamanig-tiona'pakeri o'nuynok konigepo huasi'poakon sacerdote on'yahue'ika'uyate. Sacerdote i'e, buttida ijay, Diosa onahue'tada huasi'po sacerdote on'yahuea'ika'uyate.

Sacerdote i'unhuahuika'apo. Konig Melquisedec i'unhuahuika'apo. Buttida yonay. Jesucristotayo'da Diosa ona'uyate. Nogpa'da onahue' o'eapo Diosa. Apagba'te oa'uyate.

22 Diosa kenpa' ona'nok Jesús nayo oro'tehuapa' 'urunanada sacerdote huairi mo'unhuahuika'apone. (Kentaj oknopoe'dik o'unhuahuika'apone.) 23 Leví bueydik aratbut

o'nepo sacerdote ehue' o'neonhuahuika'apo. Konigepo nogok nogok huakka'da o'neonhuahuika'uyate. ²⁴ Jesucristonayo onte'ti bueyhue' o'epo o'noeonhuahuika'apo konigepo sacerdote o'unhuahuika'apo. Nogda sacerdote ehue'dik o'neapo. ²⁵ Jesús o'noeonhuahuika'po sacerdote o'epo o'manigtiona'pakonhuahuika'po, ke'nen huaknopoe'eritaj Jesús a dakhuea' e'ka' manopo'yarea'dik o'maepo o'manoeanhuahuika'apo.

²⁶ Ken Jesús 'urua'nanada sacerdote huananigtiona'pakeri huairi o'unhuahuika'aponok kenta' oknopojika'dik mo'nika'. Diosen hua'ayo'da Jesús a o'kika'. Huadakda o'ika'. Kenpa'da huadakda o'kika'. Dakhuea' e'ka' nopoe'hue' o'ika'. Kenpa'ti dakhuea' kahue' o'ika'. Konig dakhuea' huaka'eri ogkika' konigti Jesús nayo kahue' o'ika'. Diosa Jesús taj 'urua'nanada o'taenok kurudyo hua'enbayoda o'tobehuikuyate. ²⁷ Aya'me'noeteda Leví huae'eri sacerdote huairi Diostaj 'uhua on'nigbatiarakika'uyate. Diosa castiga ogkahue' kamae'po on'nigbatiarakika'uyate. Diostaj on'nighuigika'uyate. Kenomeyen dakhuea' e'ka'taj kenpa'ti aratbuten dakhuea' e'ka'taj on'manigbatiarakika'uy. Ken konig Jesús nayo kikhue' o'uyate. Aratbuten dakhuea' e'ka'taj aya'tada nogti'a'da o'manigbuey'uyate. Aratbutehuapa' Jesús o'pakpo o'manigbuey'uyate. ²⁸ Leví aratbut dakhuea' huakka'eri o'nenig'a sacerdote huananigtiona'pakeri huairi ka'ne'po Moisés a Diosen hua'ate o'mana'uyate. Nogok "Do'hued Huasi'po sacerdote huairi o'unhuahuika'apo.

Dios ijjepo buttida ijjay.” Diosa oa’uyate. Diosen Huasi’po Jesúsnayo huadakda sacerdote huairi o’unhuahuika’apo.

8

Judío aratbuttaj Diosen huabo hua’a Diosa o’mana’uyate.

¹⁻² Ken konig ‘urua’da sacerdote huairi mo’taene. ‘Urua’nanada huamanigtiona’pakeri mo’taene. Jesucristo o’e. Judío aratbutere Diosen hua’a huehueva’ o’ka’depo, o’kuhuitdepo kurudyo o’hua’depo Diosere o’eonhuahuika’apo. Dios Huairitone’ o’epo Diosere o’eonhuahuika’apo Diosen jakyo Diosere kurudyo mo’nigtiona’pakonhuahuika’ne. Kenda Diosa o’pakuyate. Aratbutanayo konigjak kahue’dik o’nuyate. Kenda ea’ta’ ijpakpo o’nona’ne. ³ Aratbut dakhuea’ ogkika’nok sacerdote Diostaj ‘uhua kan’nigbatiarakike’ aya’ sacerdote huairitaj Moisésen hua’a o’mana’uyate. Konigepo aratbuten dakhuea’ e’ka’taj kabakkahue’po cruzte Jesucristoa o’manigbuey’uyate. ⁴ Jesucristo kurudyo Diosere sacerdote huairi e’dik o’ika’. Huadariyo Leví sacerdote huairi o’nepo Moisésen e’mana’taj on’nigpeika’po ‘uhua on’nigbatiarakika’nok. Jesús huadariyo sacerdote huairi ehue’dik o’ika’. ⁵ Kurudyo Diosen hueretda jak o’tae. Konig Jesucristo kurudyo Diosen jakyo o’kika’nig huadariyo Diosen carpa huasi’dakakyo sacerdote huairi sue’da konig Diosen ogkika’. Moisésa jak ka’dikte Moiséstaj

“Ote'te konig o'tiahuay'eame'ne huasi'daka e'akka'konigti yakati'.” Moiséstaj Diosa ona'uyate.
 6 Huaboa'da Diosa 'urua'da mona'uyne. E'nopo'korea'nayo Jesústaj eknopoe'nayo dakhuea' e'ka' on'bakkahuea'apone. On'manopo'yarea'apone. Diosa 'urua'da mona'uyne Jesúsá kurudya' orotehuapa' 'urua'da mo'nigkika'po mo'nigtiona'pakika'ne. Mo'nignopo'yarea'ika'ne. Moisésenba'taj e'nigpeika'nayo nopo'yareahue' mo'ene.

7 Diosen hua'a a'nennada Moisésa o'mana'uyate. Israel aratbut nigpeehue'dik o'nika'uyate. Kena'po konig huaboa'da Diosa 'urua'da hua'a mona'uyne. Konig huaboa'da moknopoea'uyne. 8 Do'hued Israel aratbuta nigpeehue' mo'ika'uyne Diosa o'nopopepo kenpa' huaobjba'te o'tia'pakpo:

Nogok Israel aratbuttaj kenpa'ti Judá aratbuttaj huabo hua'a ijmana'apoy. Dios Huairia o'mana'uyate. 9 A'nennada Israel adhuea'pane'taj ijbakbatotiakuy. Egiptodaribayo huanaba' pai'da o'nenok Egiptodaribaya' ijbatihuapokpo ijbakbatotiakuy. Do konig ke'nen huaojonig ijmanigepo huasi'potemagkapa' huabata' e'otakuí' ijbakbatotiakuy. Egiptoya' on'tiakdepo do'hued hua'a nigpeehue'da o'nika'uyate. Nigpeehue' o'nenok kena'po kenomeytaj onte'ti batihuapokhue' ijmae'uy. Dios Huairia oa'uyate. 10 Nogok huakka' huabayok Israel aratbuttaj nogda huabo hua'a ijmanopoea'po ijmana'apoy. Do'hued hua'a huanopoya'da

on'nopoeapo. Huanopoya'da e'nigpeeta' on'pakika'apo. Do kenomeyen Huairi ijjeapoy. Do'huedsi'po o'neapo. ¹¹ Aya'ada do'taj moknopoeapone. Huairiomeya huanaba'omeyerea moknopoeapone. Do'taj moknopoeapone do'taj Dios Huairitaj kanoknopoe'po nogtaj nogtaj manmadikahue'dik o'neapo. Kenpa'ti huama'buytaj manmadikahue'dik o'neapo. Aya'ada do'taj moknopoeapone. ¹² Kenomeytaj di' ijmaepo kenomeyen dakhuea' e'ka' castiga magkahue' ijjeapoy. Dakhuea' e'ka' ijbakkahuea'apoy. Diosa o'mana'uyate.

¹³ Diosen hua'a Moisésa o'mana'uyate. Do'hued aratbuta nigpeehue' mo'ikame'ne. Huatone' hua'anayo 'urunopoa'da mayahue'dik o'uyate, Diosa o'maknopoe'po huabo hua'akon ijmana'apoy. Diosa oa'uyate. Moisésen hua'a konig yudta'tone' e'enonig o'eapo.

9

Huasi'dakakyo huakka'ada Levíeri sacerdote en'nigkika'uytada Jesucristo mo'nigbueydepo Diosyo o'hua'uyate. Diostaj mo'nigtiona'pakika'ne.

¹ Ken konig sacerdote Diostaj nigkika'dik o'ne. Diosen hua'a Moisésa o'mana'uyate. Kenpa'ti huasi'dakak menigka'ne. Diosa o'mana'uyate. Huasi'dakakya' sacerdote huanigka'eri Diostaj on'nigkika'uyate. ² Huasi'dakak e'nigka'de'te huasi'dakakkiregya' ibodpen sacerdote Diostaj on'nigkika'po kenteda oro siropate huakjey

huakpaka' o'taika'uy. Kenpa'ti kenteda oro e'tihuit kutopate pan on'nighueda'ika'uy. Diosa katiahuaye'po on'nighueda'ika'uy. ³ Nopoya' yudta'tone'a e'tiokpaka' adyonda Diosa ata'huadeya'po o'tiakika'uyate. ⁴ Yakudpen nogkutopasi'po o'huadika'uy. Oroa e'tihuit kutopasi'po e'huadikaya' ken kutapen huasihua'j 'uru'huijeda o'bakpakika'. Adpen 'uru huajen manpotone' o'huedika'uy. Nogpen nogpen oroa e'tihuit o'uyate. Manpotone' Diosen hua'a e'mana' huatoika' o'uy. Manpotone'kiregyo oropu' o'tapu'huadika'uyate. Oropu'kiregyo maná aypo o'taika'uyate. Judío aratbut Egipto huadaribaya' e'bakhuade'te bahuayte en'hua'udhuahuika'te Diosa maná aypo o'bayokonhuahuika'uyate. Kenpa'ti manpotone'kiregyo Aarónen hueypa o'teypa o'tahuedika'uyate. Aarónen hueypa o'tipakboe'uyate. Huidpentate Diosen e'mana' hua'a Diosa o'madoya'uyate. Manpotone'kiregyo o'tahuedika'uyate. ⁵ Manpotone'ojkute botta' querubines Diosen huata'monerionig oroso'ada e'ketka' on'bo'ika'uyate. E'kok e'koka' on'bo'ika'uyate. Diosonig eyanada o'ika'uyate. Manpotone' huanokbeta' 'uhamimia' o'tibahuidhuidika'uyate. Diosa aratbuten dakhuea' e'ka'taj o'matinepahui'ika'uyate. Diosen huata'moneri oroso'da e'ketka' e'okajpebakde. Ken konig Diosen huasi'dakak o'uyate. Oyda huasi'dakaktaj nogiti manbatia'pakhue' ijje'y.

⁶ Diosen huasi'dakak ibodyonkorepen sacerdote huanigkika'eri on'kudika'uyate. Diostaj a'nigkikaya'po on'kudika'. ⁷ Adkorepen

Diosa ata'huadya'po o'tiakika', adkorepen sacerdote huairiyo'da o'kudika'. Nogbayoktida nogme'noetida o'kudika'. Ke'nenda dakhuea' e'ka' 'uhua mimi adkorepen o'tokudika'. Adkorepen manpotone' huanokbette mimia onhuikhuikika'. Aratbuten dakhuea' e'ka'taj mimia o'manigonhuikhuikika'. ⁸ Huasi'dakak men'nigka'. Jaknya'da men'nigkika'. Diosa o'mana'uyate. Diostaj on'nigpeika'depo huasi'dakakya' sacerdote on'nigkika'po, adkorepennayo kirigayo' kudhue'dik o'nuy. Dios e'huae'yo kudhue'dik o'nuy. Diosen Nokirega mo'manopoea'ne. ⁹ Huasi'dak janya' Diostaj sacerdote on'nigkika'nig'a. Huasi'dak janya' Diostaj on'bayokika'po kenpa'ti jakkurute 'uhua on'batiarakika'nig'a 'urunopoa'da kahue'dik o'nika'. Nopo'yareahue'dik o'nika'. ¹⁰ Kena'po Moisésen hua'ataj on'nigpeika'po nogda nogda 'uhua huaen bapehue'dik o'nika'. Nogda nogda huamai'hue mayhue'dik o'nika'. Kenpa'ti ationa'pakya'po ba'koyo'dik o'nika'. Moisésa o'mana'uyate. Ken konig ogkika'po 'urunopoda kahue'dik o'ika'. Jesucristo e'tiakde'te kenda ogkika'nig'a batikdik o'nede.

¹¹ Ken Jesucristo o'tiakde'uyate, oynayo oknopoene. Oy oro'omeyen sacerdote huamanigtiona'pakeri huairi Jesucristo mo'taene. Oro'omeytaj 'urua'nanada bo'tihuapokika'ne. Kurudyo Diosere konig jak o'taepo keyo oro'omeyen sacerdote huairi mo'tajika'po mo'nigtiona'pakika'ne. Ke'nen jak kurudyo hueretda o'taepo kurudya' Jesucristoa oro'omeytaj 'urunopoa' mogkika'ne.

Ke'nen jak kurudyō aratbuta kahue' o'nuyate. Diosanayo o'ka'uyate. Diosen jak kurudyō kenpa'da o'unhuahuika'apo. ¹² Jesucristo adkorepen nogtia'ada o'kudpo kurudyō Dioste o'kuduyate. Konig Leví sacerdote huairi ogkika'po 'uhuataj on'nigarakpo mimi huasi'dakakyo on'tokudika' konigti Jesús nayo 'uhua mimi tohuahue'ada kurudyō o'kuduyate. Jesucristonayo ke'nen mimiada o'tita'huarakondepo nogtia'ada kurudyō o'hua'po oro'omeytaj mo'manopo'yarea'po mo'noeanhuahuika'apone. ¹³ Be'api' judío aratbut dakhue' ee'nayo Diosen jak kurute a'tiona'pakya'po kudhue'dik ya'nika'. Moisésa o'mana'uyate. Kenomey dakhue' ee'nayo sacerdote 'uhua toropi' nigarakdik o'nepo mimia dakhue' ene'te tionhuikhui'ka'dik o'ne. 'Uhua cabritopi' nigarakdik o'nepo mimia dakhue' ene'te tionhuikhui'ka'dik o'ne. Kenpa'ti 'uhua becerra huaso' bakpaka'dik o'nepo ken parokupoa hue'eyere dakhue' ene'te tionhuikhui'ka'dik o'ne. Kenda ogka'depo Diosen jak kurute kuddik o'ne. Moisésa o'mana'uyate. ¹⁴ Jesucristo 'urua'da o'ika'uyate. Diostaj o'nigpeika'uyate. Dakhuea' kahue' o'ika'uyate. Aratbuten dakhuea' e'ka' Diosa castiga magkahue' kamae'po Jesucristoa o'manigbuey'uyate. Dios o'paknok mo'nigbuey'uyate. Diosen Nokirega o'tihuapoknok mo'nigbuey'uyate. Cristo Diosen Huasi'po o'epo mimikon o'tita'huarakpo oro'omeyen dakhuea' e'ka' Diosa nopo'tihueke'dik mo'ene. 'Urua'nanada okkahuea'dik mo'ene. Diosa 'urunopo'da

e'magka'de'te Diostaj durugnopoda nigpeika'dik o'eonhuahuika'apone.

¹⁵ Cristoa oro'omeyen dakhuea' e'ka'taj mo'nigbuey'uyate. Moisésen hua'ataj nigpeehue' o'epo oro'omey dakhuea' o'kika'uyne. Oro'omeyen dakhuea' e'ka'taj Cristoa mo'nigbuey'uyate. Konigepo Diosen huabo hua'a Cristo oro'omeytaj konig huanigtiona'pakeri mo'nigika'ne. Huabaktie'ea'eri Diosere kan'manoeonhuahuike'po Diosen huabo hua'a Cristo huanigtiona'pakeri mo'nigika'ne. ¹⁶⁻¹⁷ "Do e'bueyde'te huasi'potaj men'tabayoketi." Judío aratbuta on'madoya'ika'. Huaoj e'tanoe'tednayo bayokhue'dik o'nika'. E'bueyde'teataj huasi'poa huaojen matoe'dik o'neapo. Kena'po Jesucristoa mo'nigbueyde'uynok ke'nen huabo hua'a nigpee'dik o'epo. Cristotaj oknopopepo Diosere o'noeonhuahuika'apone. ¹⁸ Konigepo a'nennada Moisésen hua'a nigpee'dik ka'ne'po huakkuru 'uhua on'nigarakpo mimi o'tasurukuyate. ¹⁹ A'nennada aya' judío aratbut egkupopakte Moisésa Diosen hua'a o'mana'uyate. Moisésenba' hua'a o'manmadika'po o'mana'uyate. 'Uhuataj on'darakdepo mimiere hue'eyere kosoyo on'tioktaoy'uyate. Ken Moisésa hisopo huakpitaj ovejahuij kutajbibedada o'tidukupo mimiere hue'eyyo o'ta'buta'depo Diosenba' hua'ataj o'tionhuikhuika'uyate. Kenpa'ti aya' aratbuttaj o'mationhuikhuika'uyate. ²⁰ Moisésen hua'ataj mimia o'tionhuikhuika'depo, "Diosen hua'ataj mimia ijtionhuikhuika'denok oy aya'ada nigpee'dik mo'ika'apo." Moisésa o'mana'uyate. ²¹ Moisésa Diosen huasi'dakaktaj mimia

o'tionhuikhuika'uyate. Kenpa'ti huakjey huabakpaka'taj pan huadope kutopataj 'uru'huijeda huabakpaka' kutopataj manpotone'takon mimia o'tionhuikhuika'uyate. ²² Aya'da Diostehuapa' 'uruda kamanigke'po Diostaj 'uhua nigarakdik mo'epo mimihua'dik ya'eapet. 'Uhuabueymimi mimihuahue' ee'nayo dakhuea' e'ka'taj Diosa okkahueahue'dik mo'eapone. E'mimihua'nayo okkahuea'dik mo'eapone. Ken konig Moisésenba'a o'mana'uyate.

Jesúsa oro'en dakhuea' e'ka'taj mo'nigbuey'uynok Diosa bakkahuea'dik mo'ene.

²³ Moisésa carpa si'dakak o'nigka'uyate. Jakyó aya'da e'tamae'kon o'nigka'uyate. Konig Diosenbayo o'ika'nig o'nigka'uyate. Jakyó aya'da e'tamaetaj mimia onhuikhuika'uyate. 'Uhua mimia onhuikhuikika'uy Diostehuapa' sue'da huadak o'uyate. Diosen 'urusi'poda Jesucristoanayo 'urua'nanada mo'nigka'uyate. Dakhuea' e'ka'taj a'manopo'yareaya'po cruzte mo'nigbuey'uyate. Ke'nen 'urumimi mo'nigtita'huarakuyate. ²⁴ Diostaj huasi'dakaka' yan'nigka' Moisésa o'mana'uyate. Judío aratbuta on'nigka'uyate. Konigtimon Diosen jak kurudyó o'uyate. Leví huae'eri sacerdote huamanigtiona'pakeri Diostaj huasi'dakakyo on'nigkudika'uyate. Jesucristonayo huasi'dakakyo kudhue' o'uyate. Dios e'ika'yo kurudyó o'hua'uyate. Oro'omeyen sacerdote huairi a'nigikaya'po o'behuikuyate. Oro'tehuapa' a'manigtiona'pakhuaya'po o'hua'uyate.

A'batihuapokhuaya'po o'behuikuyate. ²⁵ Leví sacerdote huairi aya' huabayok noga'tida 'uru'uhua o'nigbatiaraka'depo 'uhua mimi huasi'dakakyo o'tokudika'po adkorepen manpotone' ojkute o'tionhuikhui'ka'uy. Cristonayo onte'ti onte'ti oro'omeyen dakhuea' e'ka'taj cruzte nigbueyhue' mo'uyate. Noga'tida cruzte mo'nigbueypo kurudyō Diosyo o'behuikuyate. ²⁶ Cristoa huadari o'ka'uyate. A'nennada e'ka'de'te Jesucristo nogok nogok aratbuten dakhuea' e'ka'taj kirigayō' nigbueyhue'dik mo'ika'uyate. Oynayo kene'huaya' huame'noete Jesucristo Diosya' noga'tida o'tiakuyate. Aratbuten dakhuea' e'ka'taj a'bakkahueaya'po noga'tida mo'nigbuey'uyate. ²⁷ Ken konig aya'ada noga'tida bueydik o'neapo, kenpa'ti Diosen castigataj pai'da nopoe'dik o'neapo. Huaknopoe'erinayo Diosere on'noeonhuahuika'apo. ²⁸ Diosa o'paknok Jesucristo o'manigbuey'uyate. Cruzte pai'da mo'nignopo'epo o'manigbuey'uyate. Huakka' aratbuten dakhuea' e'ka'taj noga'tida o'manigbuey'uyate. A'bakkahueaya'po o'manigbuey'uyate. Onte'ti bo'huatiakapone. Onte'ti dakhuea' e'ka'taj nigbueyhue' o'maeapo. Cristotaj ekpoe' huanige'eritaj Diosyo o'batohua'apo. Durugnanada mo'noeanhuahuika'apone.

10

¹ Ken konig judío aratbuttaj Diosa o'manigkika'apo Moisésen hua'a sue'da huadakmon o'epo sue'da o'manopoea'uyate. Nogbayok nogbayok 'uru'uhuataj sacerdote

on'nigbatiarakika'po Moisésen hua'ataj
 on'nigpeika'po on'nigbatiarakika'po huama-
 tiona'pakeritaj 'urunopo' magkahue'dik o'maika'.
 2 Moisésen hua'ataj on'nigpeepo 'urunopo'
 eka'nayo onte'ti Diostaj 'urunopo'da ijjej
 on'nopoepo 'uru'uhua nigbatiarakahue'dik
 ya'nika'apet. 3-4 Moiséstaj on'nigpeika'po
 nogbayok nogbayokok Leví sacerdote
 'uru'uhuataj e'nigbatiaraka'de'te dakhuea'
 huaka'eri ijjej onte'ti onte'ti okkahuehue' o'nika'.
 'Uhuataj on'nigbatiaraka'po 'urunopo'da ehue'
 e'neada 'uhua'en mimianayo dakhuea' e'ka'taj
 bakkahueahue'dik o'nika'.

5 Jesucristoa huadariyo e'tiakte Diostaj ona'po:
 Aratbutomeya ontaj mo'nigpeike' kenyo'da
 i'pakika'ne. 'Uhuataj e'nigbatiarakika'ta'
 pakhue' i'ene. Ontaj kanigpeike'po
 do'taj o'si'poea'uyne. 6 Judío aratbuta
 ontaj 'uru'uhua on'nigmahuigika'
 kenpa'ti dakhuea' e'ka'taj kabakkahue'po
 'uru'uhuataj on'batiarakika'. Ken
 konig pakhue' i'ene, Dios. Cristoa
 ona'uyate. 7 Onte'ti, "On'taj a'nigpeikaya'po
 ijbahuatiakuy. Aratbuttaj ijbahuatiakuy,
 Dios. Konig o'nen hua'ate mentimadoya'uy,
 konigti a'nigpeikaya'po ijbahuatiakuy,
 Dios." Cristoa ona'uyate.

8 Judío aratbuta dakhuea' ogkika'nok 'uhua
 batiaraka'dik mo'ika'. Kenpa'ti nigmahuigdik
 mo'ika'. Moisésa e'manapi' Diosnayo ken
 konig pakhue' o'e. Kenpa' Cristoa ona'uyate.
 9 Onte'ti "Ontaj a'nigpeikaya'po huadariyo
 ijbahuatiakuy, Dios." Cristoa ona'uyate.

Oynayo Jesucristoa oro'omeytehuapa' mo'nigbuey'uyate moknopoenok oro'omeyen dakhuea' e'ka'taj Diosa kabakkahue'po onte'ti 'uru'uhua batiarakahue'dik o'ene. ¹⁰ Kenpa'ti Diosa o'paknok Jesúsa o'nigpeepo cruzte mo'nigbuey'uyate. Noga'tida mo'nigbuey'uyate. Mo'nigbuey'uyate oro'en dakhuea' e'ka'taj mo'nopo'yarea'po 'urunopoa' mogkika'ne. Onte'ti Diosenyo'da 'urua'da o'kika'apone.

¹¹ Ken aya' judío sacerdotea 'uru'uhua on'nigbatiarakika'. Aya' huame'noeda on'nigbatiarakika'. Batikhue'da en'nigbatiarakika'tada dakhuea' e'ka' bakkahueahue'dikda o'e. ¹²⁻¹⁴ Jesucristonayo aya'enda dakhuea' e'ka'taj noga'tida mo'nigbuey'uyate. Dakhuapada o'dakea'uy. Noga'tida mo'nigbuey'uyate aya' huaknopoe'eritaj dakhuea' e'ka' o'bakkahuea'po 'urunopoa'da o'magkika'. O'ka'depo Dioste kurudyo o'hua'uyate. Kurudyo Diosere o'ika'. Diosere o'nigunhuahua'apo. Jesucristotaj pakhue' huae'eri Diosen taka' o'nepo Diosa o'paknok Diosensi'po Jesucristo Huairitone'taj nigpeika'dik o'neapo. Kenokayo' Jesucristo Diosere o'nigunhuahua'apo. ¹⁵ Aya'enda dakhuea' e'ka' kabakkahue'po Jesucristoa noga'tida mo'nigbuey'uyate. Diosen Nokiregakon konigti mona'po:

¹⁶ Nogok Israel aratbuttaj huabo hua'a ijmanopoea'po ijmana'apoy. Do'hued hua'a huanopoya'da on'nopoeapo. Huanopoya'da e'nigpeikata' on'pakika'apo. Diosen Nokirega o'mana'uyate.

17 Nogbayokkon mona'po:

Kenomeyen dakhuea' ogkika'uynig
 ijbakkahuea'apoy onte'ti castiga
 magkahue' ijjeapoy. Diosen Nokirega
 o'mana'uyate.

18 Oro'omeyen dakhuea' e'kika' Diosa
 bokkahuea'denok dakhuea' e'ka' onte'ti 'uru'uhua
 batiarakahue'dik o'eapone.

*'Urunopo'da Diostaj daka' mo'noknopoika'po
 mon'tiona'pakika'.*

19 Konigepo Jesucristo oro'omeytaj
 a'bakkahueaya'po mo'nigbuey'uynok
 'urunopo'ada daka' oknopoepo kurudyo
 Diostaj tiona'pakika'dik o'ene, egomey,
 pogomey. 20 A'nennada Leví sacerdote
 huairiyo'da huabayok noga'tida huasidakakyon
 yudtaj e'tiokpaka' adkorepen o'kudika'uy.
 Adkorepen Diosa o'huatiakika' oro'omeyanayo
 kudhue'dik o'ika'uyne. Oyedda Jesucristo
 mo'nigbueydepo, o'noyhuaddepo, kurudyo
 Dioste o'hua'denok oro'omeyakon Diostaj
 nigpeika'dik o'epo tiona'pakdik o'ene.
 21-22 Aya' huanigpeika'erien sacerdote huairi
 Jesucristo o'epo oro'omeyen sacerdote
 huamanigtiona'pakeri huairi o'enok 'urunopo'da
 Diostaj mo'noknopoika', daka' oknopoika'po
 Diostaj mon'tiona'pakika'. Jesucristo
 mo'nigbuey'uypo, bokkahuea'po, oro'omeytaj
 'urunopoa' mogka'uyne. Kenpa'ti hue'eyya'
 bautiza mogka'nok 'urunopo'da o'ene. 23 Do'taj
 e'nopo'korea'nayo eknopoeonhuahuika'nayo
 kurudyo doere mo'nounhuahuika'apone. Diosa

buttida o'mana'po dapita' mo'nigka'aponok sigpi' okbatikhue'da Diostaj daka' mo'noknopounhuahuika'. ²⁴ Oro'omeyen hua-knopoe'eri huama'buy huidpoere huayahuaya di'da kan'maike'po kenpa'ti huayahuaya daka' kan'batihuapokike'po oro'omey huakka' huayahuaya di' mon'maika' kenpa'ti huayahuaya daka' mon'mantihuapokika'. Kenpa'ti huayahuaya mon'maboroayika'. ²⁵ Sue'da huaknopoe'eri a'batadi'keaya'po kupopakhue' e'nika'tada oro'omeynayo a'batadi'keaya'po mon'kupopakika'. Kenpa'ti huayahuaya di' kan'mae'po daka' kan'batihuapokike'po Diostaj kan'nigpeike'po huayahuaya mon'maboroay. A'ti onte'ti Jesús o'tiakdeaponok nogiti nogiti di' mon'maika'. Nogiti nogiti mon'mantihuapokika'. Huayahuaya mon'maboroayika'.

²⁶ Cristoen huadak hua'a oknopodepo do'hued dakhuea' e'ka' Diosa bekkahuea'dene o'nopodepo oro' o'pakpo dakhuea' e'kika'nayo oro'tehuapa' Cristo mo'nigbuey'uynig'a Diosa okkahuehue' mo'eapone. ²⁷ Kenpa'da Diosa huiyoknanada castiga mogkadhuahuika'apone. Kenpa'ti Diosen taka'taj ta'akyo o'mahuigapo. Oro'omeytere mo'mahuigapone. Cristotaj kenpa'da eknopoebatiknayo mo'mahuigapone, ken. ²⁸ A'nennada Moisésenba'taj be'api' nigpee hue' o'epo dakhuea' eka'nayo botta' bapapi' on'tiahuaypo "dakhuea' o'ka'," en'huaa'nayo matinepahuihue'ada castiga ogka'po arakdik o'nika'uyate. ²⁹ Be'api' Diosen Huasi'potaj daka' eknopodeada kenpa'da e'nennayo Jesucristotaj onte'ti oknopoe hue'

ee'nayo dakhuea'da ogka'. Kenomeytaj Diosa digā'da castiga o'magka'apo. Jesucristoen mimia o'bakkahuea'depo, 'urunopo' o'magka'deme'. Kenomeya Jesúsēn mimitaj e'tidike'nayo dakhuea'da ogka'po kenpa'ti Diosen Nokireg huatinepahui'eritaj dakhuea' on'huaa'. Diosa nogiti digā'da castiga o'magka'apo. ³⁰ "Do castiga huamagka'eri ijjepo dakhuea' huaka'eritaj castiga ijmagka'apoy." Dios Huairia o'mana'uyate. Kenda o'nopoene. "Diosa ke'nen aratbuttaj castiga o'magka'apo. Dakhuea' egka'nayo castiga o'magka'apo." Diosba'a oa'. ³¹ Dios o'noeonhuahuika'apo. Jesucristoen huadak hua'a huaknopoe'eri onte'ti huadak hua'a kenpa'da e'nennayo Diosa digā'nanada castiga o'magka'apo. Digā'nanada me'pukdik o'ene. Konigepo 'urua'da Diosensi'potaj mo'noknopoika'. Enhue'da daka' mo'noknopoika'.

³² A'nenda Jesucristoen huadak hua'ataj huaboa'da mo'peedepo o'pudomey mo'peedepo moknopoe'uy. Moknopoedenok oknopoe'hue' huae'eriomeya dakhuea'da opudomeytaj mogkika'uyne. Jesucristotaj moknopoepo oknopoebatikhue' mo'ika'uyne. Nogiti dakhuea'da egkika'uyte pa'da mo'nopo'ika'po Jesucristotaj oknopoebatikhue' mo'ika'uy. ³³ Aratbutokpoteda opudomey huaknopoe'eritaj mo'tidi'kikame'ne kenpa'ti digā'da mogkikame'ne. Nogok nogomey huaknopoe'eritaj e'batidike'de'te e'magka'de'te mo'tinepahui'uy. Opudomeynayo moknopoe'depo oknopoebatikhue' mo'ika'uyne.

³⁴ Kenpa'ti nog huaknopoe'eritaj on'bahua^udiaypo huabakuda' jakyo en'bakudade'te me'pukhue'ada bo'ta'huademe'ne. Mo'tinepahui'po bo'ta'huademe'ne. Kenpa'ti moknopoenok katepi'e'tamae' e'bakbakayde'te mo'durugpakonme'po, kurudyo Diosere durugda o'unhuahuika'apoy mo'nopounme'ne. ³⁵ Okbatikhue'da Jesucristotaj daka' yanoknopounhuahuika'. Moknopounhuahuika'depo Diosere durugda mo'eunhuahuika'apone. ³⁶ Jesucristotaj daka' yanoknopounhuahuika'. Moknopounhuahuika'po Diostaj mo'nigpeonhuahuika'apone. Kenpa'ti kenda Diosa mona'uyate konigti mo'nigka'apone. ³⁷⁻³⁸ Kenpa'ti Apagba'a oa'po: A'ti Cristo onte'ti o'tiakapo. Idada o'tiakaponok daka' do'taj yanoknopounhuahuika'po yan'nigpeonhuahuika'. Daka' eknopoika'nayo "huadakda mo'ene," o'nona'apone. Do'taj eknopoebatiknayo pakhue' o'neapone. Diosa o'mana'uyate. ³⁹ Sue'da Jesucristotaj e'noknopoeonhuahuika'ada pai'da on'nopo'edepo on'me'pukpo Jesucristoen hua'ataj o'nokbatiknok Diosa kenpa'da o'maenapo. Oro'omeynayo Jesucristoen hua'ataj huakka' o'pakika'ne. Okbatikhue' o'epo daka' moknopounhuahuika'po Diosere durugda o'unhuahuika'apone.

11

*Diosen buttida hua'ataj mo-
knopounhuahuika'po daka' Diostaj
mo'nigpeunhuahuika'ne.*

1 Diostaj tiahuayhue'dik ee'pi' ken-
 nayo kenpa'da o'noika'. Diosa buttida
 mo'nika'uyne daka' mo'noknopounhuahuika'.
 “Opudomeytaj daka' on'tihuapokapone.
 On'manopo'yarea'apone. Kurudyo
 do'te mo'behuikapone.” Diosa buttida
 mona'uyne daka' mo'noknopounhuahuika'.
 Konig Diosa mona'uyne konigti
 mogka'apone. Mo'noknopounhuahuika'po
 o'nigunhuahuika'apone. ²⁻³ A'nennada
 katepi' ehue' o'uyate. Diosyo'da o'ika'uyate.
 Huadari kae'. Niokpo puug siokpo duba
 huahue kae'. Diosa o'mana'uyate. Kenpa'
 o'mana' de po kenokda o'maea'uyate. Aya'da Diosa
 o'ka'uyate oknopoene. Diosa buttida mona'uyne
 oro'omeyen adhuea'pane' huaknopoe'eriomey
 daka' o'noknopoika'uyate. “Do'taj daka'
 me'noknopounhuahuika'nok, konigepo
 ijbaturugpaki.” Diosa oa'uyate.

4 A'nennada Abela 'uru'uhuatada Diostaj
 o'nigpeepo o'arakuyate. Oknopoepo o'arakpo
 o'yokuyate. Diosa oe'uyate. Caínnayo
 oknopoehue'ada aypo e'yoktada Diosa
 onba'pokhue' o'uyate. “Abel huadakda
 menigpeene. Meknopoepo 'uru'uhuatada
 menigarakne.” Diosa oa'uyate. Abel a'nennada
 o'buey'uyate. Diostaj 'urua' oknopoe'uyate
 oro'omeyakon o'tipeedepo konigti 'urua'da
 mo'noknopoika'.

5 Enoc judío adhuea'pane' o'epo Diostaj
 'urua'da oknopoika'uyate. 'Urua'da o'nigpeika'po
 Diostaj o'durugpaka'uyate. Apagba'a oa'.
 Diostaj o'durugpaka'nok bueyhued ee'ted

kurudyo Diosa o'tohua'uyate. Onte'ti Enoctaj huahuayhue' o'nuyate. ⁶ Kenpa'ti Diostaj oknopohue' ee'nayo Diostaj durugpakahue'dik o'ene. Kena'po Diostaj a'tiona'pakya'po Dios o'noika' nopohue'dik o'ene kenpa'ti Diostaj huaeretpakeritaj Diosa o'matinepahui'po dakhuea' e'ka' o'manopo'yarea'apo nopohue'dik o'ene.

⁷ Noe' adhuea'pane'kon nogoknada o'uyate. Diostaj 'urua'da oknopoika'uyate. "Dakhuea' huaka'eritaj castiga a'magkaya'po huekurutone' ijta'monapoy. Aya' huakupa ijtiokma'huayapoy. Aya'da dakhuea' huaka'eri on'bata'kotapo. Onere huabetere huabatokud kusi'petone' yakati'." A'nennanada Noétaj Diosa ona'uyate. Noé huekuru tiahuahued e'eada o'nigpeepo huaboro'nanada kusi'petone' o'ka'uyate. O'kuhuitdepo Noéere huabetere on'bakuduyate. Huekurutone' o'tiakpo aya'da on'bata'kotuyate. Noénayo huabetere ta'kothue' o'nuyate. Konigepo Diostaj oknopoika'po ta'kothue' o'nuyate. Dakhuea' huaka'eriomeynayo oknopohue' o'nepo on'mabuey'uyate. Kena'po Noé Diostaj daka' oknopoika'nok "Huadakda o'e." Noétaj Diosa o'huaa'uyate.

⁸ Nogoknanada Abrahamkon adhuea'pane' o'epo Diostaj 'uruda oknopoika'uyate. "Nogda huadari o'yokapone. Kendariyo yahuati'." Diosa Abrahamtaj ona'uyate. Abraham Diosen hua'ataj oknopoepo o'nigpee'uyate. O'nigpeedeipo kendariyo o'hua'uyate. Kendari tiahuahued e'eada o'nigpeepo o'hua'uyate.

⁹ Diosa bo'yokaponok Abraham kendariyo

Diosen hua'ataj oknopoepo o'ika'uyate. Abraham esoerionig nog aratbuten huadariyo o'ika'uyate. Yudtaj ba'akyo o'ika'uyate. Konigti ke'nensi'po Isaac yudtaj ba'akyo o'ika'uyate. Kenpa'ti ke'nen huayayo Jacob yudtaj ba'akyo o'ika'uyate. "Isaactere Jacobtere kenpa'ti indariba bo'yokapone." Diosa ona'uyne.
¹⁰ Diosen jakyo ijjeapoy Abraham o'nopoepo huadak huid jak kahue' o'uyate. Diosen jak Diosa o'ka'po o'unhuahuika'apo.

¹¹ Sara Abrahamen huatoe o'uyate. Abrahamereda Sara huatone'da o'nepo Sara si'popakhue'dik ee'pi' Diosen hua'ataj oknopoenok Sara kasi'popake'po Diosa o'tihuapokuyate. Sara isi'popakapo Diosa mename'nok ijsi'popakapoy Saraa oknopoepo Abrahamensi'po o'si'popakuyate. ¹² Abrahamkon huatone'nanada o'epo Sarataj onsi'pokahue'dik ee'pi' Diosa o'tihuapokuynok huasi'po o'toe'uyate. Isaacsi'potaj o'toe'uyate. Kenpa'ti huayayo'en huayayo huakka'nanada o'nuyate. Konig siokpo huakka'nanada o'ika' konigti Abrahamen huayayo huakka'nanada o'ne'uyate. Konig kuhuad huakka'nanada o'ika' konigti Abrahamen huayayo huakka'nanada o'nuyate. Be'a dikkahue'dikda o'nuyate.

¹³ Abrahamomey, huasi'po, huayayo huayayo'ensi'po o'nepo Diosen buttida hua'ataj o'noknopoepo on'mabuey'uyate. Huadari on'yokapone, Diosa o'mana'uyate. Huadari toehue' o'nepo on'mabuey'uyate. Kenda Diosa bo'yokapone o'toeapoy huanopoya'da on'nopoepo on'durugpakuyate.

Esoerionig o'ika'ne Abrahamen huayayomeya on'batia'pakia'uyate. ¹⁴ Esoerionig o'ika'ne on'batia'pakpo Diosere kurudyo huae'eri o'ika'apoy on'nopo'e'uyate. ¹⁵ Abrahamomey Abrahamen huaoen jakya' o'norokon'uyate. Onte'ti e'kumejta' pakhue' o'nuyate. ¹⁶ 'Uruda huadari on'pakuyate. 'Uruda jak on'pakuyate. Diosere e'noeunhuahuikata' on'pakuyate. "Doere e'ikata' on'paknok ijdurugpaki. Kenomeyen Dios ijjejey." Birahue'ada Diosa o'mana'po 'urua'nanada huakka' jaka'da o'nigka'nede.

¹⁷⁻¹⁸ "O'nen huasi'po Isaac o'epo Isaacen huasi'poen adhuea' huayayomey huakka'nanada o'nitakapo." Diosa Abrahamtaj enapi' nogok, menpa' Abrahama do'taj buttia'da meknopo'e' Diosa o'nopo'epo. "O'nensi'po Isaactaj yaarak." Diosa Abrahamtaj ona'uyate. Ken Abraham buttia'da oknopounpo Diostaj o'nigpeunpo a'nigarakya'po Isaacsi'potaj ote'yo o'tobehuikuyate. ¹⁹ Dios teyda o'epo huakudaka'da e'bueytada manoyhuada'dik o'e. Abrahama buttia' oknopounpo Isaacsi'potaj a'arakya'po o'tobehuikuyate. Abrahama o'arakaynig'a konig e'arakayada onte'ti huasi'potaj oe'uyate.

²⁰ "Isaacen huasi'poen adhuea' huayayomey huakka'nanada o'nitakapo." Diosa ona'uyate. Isaaca daka' oknopopo'epo, "Diosa bo'tihuapokapone. Mo'itakapone." Ke'nen huasi'potaj Jacoberetaj Esau'eretaj ona'uyate. Diostaj daka' oknopopo'epo Isaaca ona'uyate. ²¹ Diosen hua'a daka' oknopopo'epo Jacob huabueydikte oteypate onta'deypo, "Diosa

daka' megka'apone.” Diostaj huakka' o'pakpo, ke'nen huayayo Josénsi'potaj nogti nogtitaj Jacoba o'nigtiona'pakuyate. ²² Diosen hua'a daka' oknopoe'po Josékon huabueydikte o'epo o'mana'po: “Egipto huadaribaya' opudomeyen adhuea' huayayo o'norokapo. Kendari Abrahamtaj Diosa o'yokuy keyo do'hueday kan'nigtohue'po.” José Israelen huayayotaj o'mana'uyate.

²³ Nogoknanada Jacobed adhuea' huayayo huakka' o'nitakdepo Israel aratbut Egiptodaribayo o'nepo pai'nanada on'nopo'unhuahuika'po huabokerekyobedtaj arakdik o'nika'uyate. Kenda Egipto gobierno huairia o'mana'uyate. Kenoka' Moisés o'si'poe'uyate. Moisésen huaoj huayeere Diostaj daka' o'noknopoe'uyate. 'Uruda huasi'po o'e, on'nopo'epo Diostaj o'noknopoe'po gobierno huairitaj me'pukhue' o'nepo jakyo bapa' puug o'nireganhuahua'uyate. Ken konig Moisésen huaoj huayeere Diostaj o'noknopoe'uyate.

²⁴ Moisés o'kerekdepo Diostaj daka' oknopoe'uyate. Israel aratbuttaj Egiptodaribaya' e'batorokta' Diosa do'taj be'tipakne. Moisésa oknopoe'uyate. Huasi'poteda Egipto huairien huayobu Moisésaj e'tounhuahua'ika'uytada “Huairien huayobu'ensi'po ehue' ijjej.” Oa'uyate.

²⁵ “Egipto huairi ee'ta' pakhue' ijjej. Egiptoeri ettone' pakhue' ijjej. Egipto huairien 'uru aypota' pakhue' ijjej. Do'hued aratbutere Israel aratbutere pai'da e'nopo'ikata' ijpaki,” Moisésa Diostaj oknopoe'po oa'uyate.

²⁶ “Diosen Cristo o'tiakapo yoknopoe'po pai'da nopo'unhuahuika'dik ee'nayo kenpa'ti

aratbuta do'taj tidike'dik e'ne'nayo Diosa me'durugpakanhuahuika'apone, yoknopoe̅y. Do Egipto huadaribayo huairitone' ee'nayo sue'da durugda ijjeapet." Moisésa o'nopoe'uyate. ²⁷ Egipto huadaribaya' Moisésa o'hua'uyate. Diostaj oknopoe̅po o'hua'uyate. Diostaj oknopoe̅po Egipto huairia e'huadiayte okme'pukhue' o'epo okhua'uyate. Diostaj tiahuahue' e'eada oknopoe̅po nogdaribayo o'hua'uyate.

²⁸ Okkahuehue' o'nepo fiesta a'kaya'po "Uru'uhua yabatiaraka', 'uhua mimia akbogpeta' yan'tionhuikhuikati'. Diosa mona'nok yan'nigpee'." Moisésa buttida oknopoe̅po Israel aratbutomeytaj o'mana'uyate. Kenoka' Diosen huata'moneria Egipto aratbuten huakkuru huabokereksi'potaj o'mabueya'uyate. Israel aratbuten huakkuru huabokereksi'potaj mabueyahue' ka'ne'po Israel aratbuta Moisésstaj on'nigpee̅po, 'uru'uhuataj on'batiarakanpo mimia akbogpete on'tionhuikhuika'uyate.

²⁹ Moisésere Israel aratbutere Diostaj o'noknopoe̅po epog huabed Diosa ea'itandagte o'nokte'uyate. Dag sorokjayda o'uyate. Egipto huairien sorotataj e'batahuada on'bata'kotuyate.

³⁰ Nogoknanada Diosen buttida hua'ataj Israel aratbuta o'noknopoe̅po Jericó huakka' jak huida ekbirik kurute huationpia' on'hua'epo on'pijkubere'uyate. Siete huame'noeyo'da on'pijkubere'uyate. O'noknopoe̅nok e'pijkuberede'te Diosa huida ekbirik o'saka'uyate. E'sakde'te a'barakya'po on'kuduyate. ³¹ Jericó aratbut Israel aratbuten Diostaj pakhue'

o'nepo nigpeehue' o'nika'uyate. Rahab ettone' Jericóyo huæ'eri o'epo huamune'boeri o'uyate. Rahabnayo Israel aratbuten Diostaj oknopopepo botta' Israel huabatiahayeritaj o'batioka'po o'makirega'uyate. Nogok Jericóyo Diostaj nigpeehue' huæ'eriomeytaj Israel sorotataj on'barakpo Rahabtanayo arakhue' o'nuyate.

³² Katea' nogda o'nonapet. Huaknopoe'eritaj aya'tada nogiti nigmadoyahue'dik ijjeapoy. Gedeón Diostaj huadakda oknopoika'uyate. Barac Sansón Jefté David Samuel Diosen huamanbatia'pakerikon huadakda o'noknopoika'uyate. Kenomeytaj aya'tada nigmadoyahue'dik ijjeapoy.

³³ Kenomey huaknopoe'eri huairia Diostaj o'noknopopepo sorotataere nogbayo huæ'eri sorotataj on'barakonhua'po nogdari huairitaj gana ogka'uyate. Nogbayo huæ'eritaj 'urua'da on'manika'uyate. "Do'hua on'ta'ka'apone," Diosa o'mana'uynok o'noknopoenok Diosa o'bata'ka'uyate. Diostaj huadakda o'noknopoenok leóna mabokhue'da o'uyate.

³⁴ Bapa' 'urunanada huaknopoe'eritaj huaboro' ta'akyo juknananada ee'yo on'ma'en'uynig'a bueyhue' o'nuyate. Diostaj o'noknopopepo meyhue' o'nuyate. Nogomeytaj oknopoehue' huæ'aria siroenpia e'barakta' e'pakada Diosa o'batihuapoknok on'mon'uyate. Nogomey huaknopoe'eritaj so'arogtada o'maso'teypaka'uyate. O'maso'teypaka'denok kenomeyen taka'taj on'barakuyate. Diostaj o'noknopoika'po gana on'magka'uyate. ³⁵ Botta' ettone'a Diostaj daka' o'noknopoika'nok kenomeyensi'po e'bueyde'te Diosa o'matinepahui'po o'manignoyhuada'uyate.

Nogomey Diostaj daka' o'noknopoika'nok Diostaj eknopoe' kan'batike'po pai'da ee'tada huakupen on'tidukupo kenpa'ti hua'itakpipen on'tidukupo on'batotoke'po, pai'da ee'tada on'mabitbituyate. Kenomey huaknopoe'eri o'noknopoepo okbatikhue' o'nuyate. Diosere durugnanada e'noeonhuahuika'ta' on'pakpo o'noknopoepo okbatikhue' o'nuyate. Pai'da on'nopo'epo on'buey'uyate. ³⁶ Nogomey Diostaj huaknopoe'eritaj on'tibirae'uyate. Kenpa'ti huiyokbiada o'batibitbita'uyate. Kenpa'ti sirobia huamata'koypita' o'batiduku'uyate. Kenpa'ti hua'ita'pota' o'batiduku'uyate. Kenpa'ti huabakuda' jakyo on'bakuda'uyate. ³⁷ Kenpa'ti huaknopoe'eritaj on'bapa'ea'uyate. Kenpa'ti huanopota' on'bakteg'uyate. Menpa' yanokbatikapetpi' a'nopoeya'po siroenpia on'barakuyate. Konig pai'da huae'eri yudtabayo' o'nepo 'uhuasi'dak on'otika'po nogyo nogyo on'huae'uyate. Pai'da on'nopo'epo on'huae'uyate. Kenpa'ti huaknopoe'eritaj dakhuea'da on'magka'uyate. ³⁸ Kenomey huaknopoe'eri 'urua'da ogkika'uynok oknopoe'hue' huae'eri huaknopoe'eritaj dakhuea' on'bahuua'ika'uyate. Diosanayo huadakda o'ne o'maknopoika'. Diostaj o'noknopoika'po aratbut ehue' e'ika'yo huae'dik o'nika'uyate. Ote' huakupate on'huae'ika'uyate. Sorokjeyyo on'tayika'uyate. ³⁹ "Doere durugnanada mo'noeonhuahuika'apone." Kenomeyen adhuae'pane'taj Diosa o'mana'uyate. Kenomey aya'ada Diostaj buttida o'noknopoika'uyate. Kenomeynayo Diosyo huahued on'mabuey'uyate.

40 Kenomeytere oro'omeytere Diosa 'urua'nanada mogka'apone o'nopoē'uyate. Oro'omeytaj kenomeytere 'urunopo'da mogka'apone. Onokteteyo' dakhuea' e'ka'taj mo'nopo'yareapone.

12

Jesústayo'da daka' mo'noknopoeonhuahuika'.

¹ Ken a'nnanada nogok nogok noga noga Diostaj buttida o'noknopoēpo on'nigpeika'uyate. Kenomey 'urua'da o'noknopoika'uyate mon'matinopoe. Oro'omey konigti huadakda aknopoikaya'po huakka'da kateta'pi' eretpakhue' mo'nika'. Diostaj huadakda aknopoikaya'po kateta'pi' mepu'kehue' mo'nika'. Dakhuea' e'ka'ta' pakhue' mo'nika'. Diostaj huadakda aknopoikaya'po dakhuea' e'ka' mon'batik. Diostaj huakka' mon'deretpakpo huadakda mo'noknopoika'. Nogok nogok mo'noknopoika'. Batikhue'ada mo'noknopoika'. ² Jesúsa huakkuru huamaknopoēa'eri oro'omeytaj mo'manopoēa'uyne. Kenpa'ti Jesúsa huamaknopoēa' nogiti nogiti dakhuapa mo'manopoēa'ika'ne. Dakhuea'da huaka'eritaj cruzte konig castiga ogka'po gobiernoen sorotataa o'darakika'uyate. Diosa o'paknok Jesús cruzte pai'da o'nopo'epo, cruzte o'betpo bira'dik ee'pi' mepu'kehue' o'uyate. Diosere durugda ijjeapoy Jesúsa o'nopoē'uyate. O'bueydepo kurudyo Diosyo o'behuikuyate. Diosere Huairitone' o'epo o'mata'mona'ika'.

³ Opudomey Jesucristotaj moknopoēpo suhue'da pai'da mo'nopo'ika'. Jesúsnayo

diga'nanada pai'nananada o'nopo'uyate. Dakhuea' huaka'erimeya diga'da on'huadiaypo cruzte on'beta'uyate. Kenda mo'tinopoika'po Jesústaj oknopoebatikhue' ya'nika'. Pai'da mo'nopo'epo oknopoebatikhue' ya'nika'. Jesústaj daka' yanoknopoika'. ⁴ Jesús Diostaj oknopoe'po pai'nanada o'nopo'epo o'buey'uyate. Opu domeynayo Diostaj moknopoika'po bueyhued mo'ene. ⁵ Oro'omey konig ke'nensi'potanig Diosa 'urua'da mo'boroay'uyne. Menpa'okkahuehue' moet.

Opu domey huaknopoe'eri konig do'huedsi'po on'taene. Do'taj men'nigpeike'po nama'da eka'nayo konig isi'potaj egkapa' castiga ogka'apone. Do'taj men'nigpeike'po castiga ogkika'apone. Kenpa'ti do'hua castiga egka'de'te do'taj oknopoebatikhue' ya'nika'. ⁶ Kena'po Huairi Dios di' mo'epo oro' nama'da e'ka'te 'urua'da mo'manmadikegka'ne. Oro'omeytaj konig ke'nensi'po mo'taene. Dakhue' e'ka'te konig isi'potaj castiga mogka'ne. Apagba'a oa'.

⁷ Opu kan'nigpeike'po Diosa castiga egka'nayo okbatikhue'da Diostaj yanoknopoika'. Konig huaoa isi'potaj 'urua'da o'manmadikika', konigti Apag Diosa opudomeytaj 'urua'da mo'manmadikegkika'ne. Isi'po huaoj-taj kanigpeike'po huaoa daka' castiga o'magkika'. Konigti Diosa opudomeytaj mo'manmadikegkika'po daka' castiga o'magkika'. ⁸ Aya'tada Diosen isi'potaj Diosa 'urua'da o'manmadikegkika'po suhue'da castiga o'magkika'. Opu domeytaj Diosa castiga

ogkahue' ee'nayo Diosensi'po hueretda ehue' mo'ene. ⁹ Kenpa'ti a'nennada oro'omey huasi'poted oro'omeyen huaoen jakyo o'ika'uyne. Huaoen hua'a ka'nigpee'po oro'omeyen huaoa suhue'da castiga mogkika'uyne. Oro'omeytaj castiga e'magka'de'te onte'ti daka' o'kika'uyne. Huaojtaj huadiayhue' o'uyne. Apag Diostanayo bo'eretpakpo nogiti nogiti mon'nigpeika'. Oro'omeytaj suhue'da castiga egka'nayo ida mon'nopo'korea'. Ida onte'ti Apag Diostaj mon'nigpeika'po Diosere mon'noeonhuahuika'. ¹⁰ Oro'omey huasi'poted, "Do'huedsi'potaj huadakda ijmanmadikay." Oro'omeyen huaoa konig on'pakpo a'manigpee'aya'po suhue'da castiga mogkika'uyne. Suhue'da huabayok oro'e'kerekde'te castiga mogkika'uyne. Oro'omey huadakkanada kagkike'po Diosanayo huadakkanada bota'ka'ne. Konig Dios huadakkanada o'e, oro'omey konigti ka'nike'po Diosa suhue'da castiga mogkika'nok Diosen 'urua'nanada kika'dik o'ika'apone. ¹¹ Oro'omeytaj Diosa a'manmadikegkikaya'po suhue'da castiga e'magka'te oro'omey pakhue' o'epo pai'nanada o'nopo'etuyppo nogokda Diosa oro'omeytaj suhue'da castiga egka'de'te kirigayo' huadakkanada o'kika'apone, onte'ti Diostaj kirigayo' o'nigpeika'apone. Kenpa'ti Diostaj o'nopo'durugpakonhuahuika'apone.

*Diosa ena'te kaeya' onahue' yanika'.
Yanoknopo'epo, yan'nigpeikati'.*

¹² Kenpa'ti Diostaj mo'nigpeonhuahuika'depo onte'ti huadakda kakahue'dik moet, suhue'da

oknopoe'dik moetpi', Diostaj nogiti nogiti yan'nigpee'. Onte'ti daka' yanoknopoika'. Diostaj daka' yan'nigpeika'. ¹³ Jesucristoen butukdag yan'dukpo yan'huati'. Jesucristoen hua'a daka' yag'kikati'. Opud Diosen hua'a 'urunanada bo'kika'nok nogomeya sigda eknopoeada opudtaj on'tiahuaydepo okbatikhue' o'nepo nogiti daka' o'noknopoeapo. Nogiti daka' on'nigpeika'apo.

¹⁴ Aya'tada bahuadiayhue' yanika'. Aya'tada e'maboyta' pakhue' yanika'. Aya'tada e'manoeya'ta' yan'pakika'. Diostayo'da e'nigpeikata' yan'deretpakikati' Diosenyo'da huadaknanaanada e'kikata' yan'deretpakikati'. Diosenyo'da huadaknanaanada kikahue' ee'nayo Huairi Jesucristoere noeonhuahuikahue' mo'eapone. ¹⁵ Opudomey huaknopoe'eritaj aya'tada Diosa e'tihuapokta' bo'tipakika'ne. Aya'tada 'urunopoa' egkata' bo'tipakika'ne. Opudomeyere sue'da huaknopoe'eri ekbatikta' on'pakpo nama'da ogkika'. Diostaj yan'nopo'korea' yan'maboroayika'. Kenpa'ti nogtipi' huaknopoe'eri nama'da e'kika'nayo nama'da e'manmadika'nayopi' ke'na konig pai'nada hueymeihue' o'e. Nog huaknopoe'eri on'tiahuaypo on'peepo onte'ti Diostaj oknopoe'hue'dik yanikapet. Nama'da huamanmadika'eritaj yan'boroay. Onte'ti Diostaj yan'nigpeika'. Nama'da manmadikahue' yae' yan'maboroay. ¹⁶ Be'api' nogen huatoe'taj bakdejhue' yanika' huayahuaya yan'maboroayti'. Kenpa'ti be'api' Diosen hua'ataj pakhue' ee'nayo nogiti nogiti Diosen hua'ataj yan'pakti', huayahuaya yan'manikati'. Konig Esau Isaacen

huakkuru huasi'po o'ka'uyate konigti kahue' yane'. Huayahuaya yan'manati'. Huakkurueri isi'potaj Diosa 'urua'da o'ta'kika'uyate. Esaú huama'buyen aypota' o'pakpo, Diosen e'ta'kika'ta' pakhue' o'epo huama'buytaj o'yokuyate. Aypotehuapa' o'yokuyate. Huama'buyen aypo o'bape'uyate. ¹⁷ Nogok Esaúen huama'buytaj Diosa huaboa'da huadaknanada o'ta'kika'uyate. Esaútanayo ta'kahue'da o'uyate. Diosa huadaknanada be'ta'ke'po e'eretpaktada ta'kahue' o'enok o'huikuynig'a, Esaú diga'da o'huikuyate.

¹⁸ Konig opudomeyen adhuea'pane'taj Israel aratbuttaj Diosa o'mana'uyate. Konigti opudomeytaj manahue' mo'ene. A'nennada Egipto huadaribaya' o'norokondepo nog huadaribayo o'nedepo Dioste ote'yo on'huahua'uyate. Moisésayo'da Diosen hua'ataj a'eya'po ote'yo o'huabehuik'uyate. Dios o'te'te o'epo huiyoknanada o'uyate. Diga'nanada e'bakpak on'tiahuay'uyate. Sikkiregnanada ee' on'tiahuay'uyate, konig e'sihui sikyo on'tiahuay'uyate. Huiyoknanada o'epo, diga'nanada e'bapok on'tiahuay'uyate. ¹⁹ Trompeta 'utta'nanada ea'te on'pee'uyate. Kenoka' Diosen hua'a huiyoka'nanada o'uynok adhuea'pane'a on'peedepo, "Onte'ti onahue' moe'." Diostaj o'nona'uyate. ²⁰ "Aratbut 'uhuapi' huatota'poya' ote'te e'behuiknayo kabueye'po huida yan'pa'ea'ti." Diosa o'mana'uyatenok. Diosen hua'ataj nigpeehue'dik o'nuyate. ²¹ Diostaj o'tiahuaypo, "Ijme'pukpo ijirigamey." Moisésada oa'uyate.

22 Oro'omeynayo Jesucristotaj oknopopepo Diosen ote' Siónyo o'huahua'depo, kenpa'ti Dios huanoeonhuahuika'erien jakyo o'huahua'depo Diosen jak Jerusalén kurudyo o'huahua'depo. Diosen huata'moneri Diostaj a'batadi'keya'po egkupopakyo o'huahua'depo. ²³ Kenpa'ti huakka'da huaknopoe'eri Diosensi'po o'nepo ogkupopakpo kenomeyendik Diosa kurudya' o'manigmadoya'uyate. Kurudyo on'hua'apo. Diosere on'noeonhuahuika'apo. Kenomey Diosen 'uru huaknopoe'eritaj oro'omey konig o'bahuahua'depo. Kenpa'ti Diostaj oknopopepo konig o'huahua'depo. Dios huairi o'epo dakhuea' huaka'eritaj kenpa'da castiga o'magka'apo. Huaknopoe'eritaj o'manoeanhuahuika'apo. Kenpa'ti huaknopoe'erikudak kurudyo Diosere huadakda o'ne Diosa 'urunopoa'da o'magka'depo. Kenomeytaj oro'omey o'bahuahua'depo. ²⁴ Jesús a'manopo'yareaya'po mo'nigbueypo mimia mo'nigtita'huarakuyate. Jesús huabo hua'a konig dakhuea' e'ka' huamanopo'yarea' hua'a o'mana'uyate. Jesússtaj kenpa'ti Jesús en mimitaj oknopopepo Jesús en mimia oro'en dakhuea' e'ka' bakkahuea'dik o'e oknopope. A'neneri Abel Diostaj 'uhua o'nigarakpo o'mimihua'uyate. Ken mimianayo dakhuea' e'ka' okkahueahue'dik o'e o'nopope. Ken konig oknopopepo Diostaj meyhue'da o'tiikay.

²⁵ Konigepo Diosen e'mana' hua'ataj oknopopepo nigpee'dik o'ika'ne. A'nennada ote'kupata' Israel aratbuttaj Diosa o'mana'uyate. Israel aratbutnayo e'nigpeeta' pakhue' o'nuyate. Diosa castiga egka'te okmonhue'dik o'nuyate.

Castiga o'magka'uyate. Oynayo kurudya' Diosa mona'ne. Oknopoe_{po} nigpeedik o'ika'ne. Buttida o'nona'ne. Nigpeehue' ee'nayo dapita' castiga mogka'apone. Okmonhue'dik o'eapone.

²⁶ A'nennada ote'kupata' Diosa o'mana'uyate. Diosa e'mana'te huadari o'iyeg'uyate. "A'ti onte'ti huadaritaj ijjiyega'apoy. Kurudtakon ijjiyega'apoy." Oynayo Diosa o'manade'uyate.

²⁷ "Onte'ti ijjiyega'apoy." Diosa oa'uyate. Konigepo aya'da Diosa o'ka'uyatenig o'iyega'apo. Nogtipi' yahuehue'da o'eapo. Dios, Jesucristoere, Diosen aratbutere Diosen huata'moneriere batikhue'da on'noeonhuahuika'apo o'nopoene.

²⁸ Dios oro'omeyen huairia moknopoea'uyne. Oro'mey Diosensi'po o'mauyne. Diosere o'noeonhuahuika'apone. Kenpa'da bueyhue'dik o'eonhuahuika'apone. Konigepo "Huadakda i'kika'. Huadakda i'ika'." Diostaj mo'nona'ika'. Diostaj mon'mepu'kepo mo'noknopoe_{po} mo'nigpeika'apo ²⁹ Dios konig huamahui_g ta'akonig huiyokda o'epo oknopoe_{hue}' huae'eriomeytaj castiga o'magkadhuahuika'apo.

13

Diostaj a'durugpakaya'po 'urua'da nigkika'dik o'ene.

¹ Ken bakbatikhue'ada huayahuaya di' yan'maika'. Konig huama'buytaj di' mo'maika'nig konigti huayahuaya di' mon'maika'. ² Bepi' en'tiaknayo di' yan'maepo jakyo yan'bakudati'. Bakkahuehue' ya'nepo yan'bakudati'. Suhue'ada Diosen huata'moneritaj okiehue' e'eada on'bakuda'po on'tobape'uyate.

3 Jesucristotaj huaknopoe'eri huabakuda' jakyo e'ne'te kenomeytaj bakkahuehue' ya'nepo yan'matinepahui'po yan'tahuadepo aypopi' yan'bayokikati'. Nog huaknopoe'eritaj dakhuea' e'magka'nayo pai'da en'nopoe'nayo pai'da huae'eritaj yan'matinepahui'po kenpa'ti opudpi' pai'da nopoe'dik mo'eapet.

4 E'toepakde' ee'nayo daka' yan'toika'. Kenpa'ti nogen huatoe'taj bakdejhue' yanika'. Nogen huatoe'taj e'bakdejnayo dakhuea'da boka'nok Diosa castiga mogka'apone. Huatoebet e'eanayo huaboerepi' mune'yoerepi' bakdejhue' yanika'. Nogtaj e'bakdejnayo dakhuea'da boka'nok Diosa castiga mogka'apone.

5 Huakupeta' eretpakhue' yanika'. Katepi' mo'tamaenigyo'da kentaj yan'todurugpak. Huakka' e'tamaeta' pakhue' yanika'. Kena'po "Opudtaj on'matounhuahuika'apone. Opudere o'ika'apone. Okeyahue'dik o'ika'apone." Apag Diosa mona'uyate.

6 Be'api' huabokereka do'taj dakhueapi' ogka'dikpi' menet. Do me'pukhue' ijikay. Dios Huairia mentihuapokika'nok ijnopoe'y. Kenda daka' o'nopoe'po a'dik o'ika'ne.

7 Opudomeyen huakkuru huairikudak Jesucristotaj 'urua'nanada o'noknopoika'uy. Opudomeytaj Diosen hua'a mon'madikika'uyne. Diosen 'urua'da on'kika'uy. Konig kenomey ogkika'uy daka' yan'nopoika'po konigti yag'kikati'.

8 A'nennada Jesucristo Diosen Huasi'po o'epo 'urua'nanada o'ikame'uyate. Oytion

Diosen Huasi'po o'epo 'urua'nanada o'ika'. Nogok nogok Jesucristo Diosen Huasi'po o'epo konigti 'urua'nanada o'eonhuahuika'apo. ⁹ Jesucristo 'urua'nanada o'ika'nok Jesústaj 'urua'da e'manmadika' mo'pee'uayne konigti daka' yanoknopoika'. Nogda nogda huamanmadika'eri opudomeyere en'tiaknayo nogpa'da en'manmadika'nayo kenomeytaj nigpee'hue' yanika'. Nogda aypo bape'dik mo'ene. Nogdanayo bapehue'dik mo'ene. Nogda huaen bape'dik mo'ene. Nogda huaennayo bapehue'dik mo'ene. Suhue'ada huamanmadika'eri nama'da mona'apetpi'. Kenomeytaj e'nigpee'nayo Diostaj 'urunopo'da nige'hue'dik mo'eapone. Diostanayo Jesucristoeretanayo oknopo'enok Diosa mo'tinepahui'po 'urunopoa' mogkika'apone.

¹⁰ Jesucristoa cruzte mo'nigbuey'uyate. Oro'omeytaj huamanopo'yarea' cruzte mo'nigbuey'uyate. Cruzte mo'nigbuey'uyate oknopoika'nok Diosa mo'nopo'yareadhuahuika'ne. Judío sacerdote huasi'dakak huakudika'erianayo 'uhua on'batiarakika'po on'mahuigika'. Aya' kenpayo'da o'noknopo'epo Jesús cruzte mo'nigbuey'uyate oknopo'ehue' o'nenok Diosa dakhuea' e'ka' manopo'yareahue' o'maeapo. ¹¹ Judío sacerdote huairi Moisésen hua'ataj on'pe'epo ogkika'. Jesucristotaj oknopo'ehued o'nepo 'uhuataj on'batiarakika'. Diosa dakhuea' e'ka' kabakkahue'po 'uhuataj on'batiarakika'po Diosen 'uru huid jakyo adkorepen mimi on'tohua'ika'. Diosen manpotone'taj on'tionhuikhui'ka'ika'. On'tionhuikhui'ka'depo

huakka' jakya' adteda 'uhua huaso' on'tohua'po adyoda on'mahuigika'. ¹² Jesústaj kenpa'ti huakka' jakya' adyonda on'tohua'depo o'darakuyate. Jesúsen mimianayo konig dakhuea' e'ka' kabakkahue'po Diostaj 'urunopoa' kamagke'po Jesúsai pai'da mo'nignopo'epo o'manighbuey'uyate. Huakka' jakya' adyenda o'manighbuey'uyate. ¹³ Konig judío aratbut nama'da ogkika'po Diosen kahue' o'nika'. Konig ogkika'nig'a konigti kahue' mo'ne. Jesucristotayo'da mo'noknopoika'. Jesústaj oknopoika'nok oro'omeytaj bo'tierikapet, bo'huadiaypo dakhuea' bo'huaa'apetpi'. Konig Jesústaj dakhuea' on'huaa'uyate konigti oro'omeytaj dakhuea' bo'huaa'apetpi'. Moisésen hua'a huakika'erite mo'nokhua'. Jesucristoen huaknopoe'eri ijje y huaa'eriere mo'nika'. ¹⁴ Indariyo aratbut noeonhuahuikahue' o'neapo. Diosen aratbutnayo kurudyo on'noeonhuahuika'apo. Kurudyo Diosen aratbutere e'noeonhuahuika'ta' o'pakne. Oro'omeytaj e'tieriknayo dakhuea' e'huaa'nayopi' kenpa'da kade'. ¹⁵ Jesucristotaj oknopoepo, o'nigpeepo, "Dakiti Dios, 'urua'nanada mo'nigka'uyate, huadakda mogkika'ne. 'Uruda i'ika'ne Apag Dios," mon'tiona'pakika'. "Dios 'uruda o'ika'. Huadakda megkika'ne." Nogomeytaj mon'manbatia'pakika'. ¹⁶ Okkahuehue' ya'nepo huadakda yan'mantihuapokika' kenpa'ti okkahuehue' ya'nepo katepi' mo'tamaenig yan'mabayokika'. Pai'da huae'eritaj yan'mabayokika'. Kenda e'kika'nayo Dios durugda o'eapo.

¹⁷ Opudomeyere suhue'ada Jesucristotaj

o'noknopoe_{po} Diosen 'urua'da ogkika'po huaknopoe'eritaj huamatoe'eri huairi o'ne. Kenomeytaj yan'nigpeika'. Opudomeyen huabatihuapokeri o'nepo daka' moknopoi_{ke}'po tihuapokika'dik mo'ene. Cristo onte'ti e'tiakte "Huaknopoe'eritaj huadakda ijbatihuapokikamey." A'dik o'neapo. Opudomeytaj e'batihuapokte huadakda e'nigpee'nayo durugda o'neapo. Daka' nigpee_{hue}' ee'nayo suhue' o'neapo kenpa'ti pai'da o'neapo.

¹⁸ Do'taj men'nigtiona'pakika'. Huadakada ij_{kik}kaya', ij_{nop}oe_y. Aya'da katepi' 'urua'da e'kikata' ijpaki. ¹⁹ Opudomeytaj e'nigkumejta' e'pakada menpa' kumejhue'dik ij_jedey. Ida kumejdikada ij_je_{ap}et mentiona'pakti'.

Huaknopoe'eritaj Diosa daka' kamagkike'po o'manigtiona'pakpo huadik on'manigdikta'mona'uyate.

²⁰ Opudomeytaj ijmanigtiona'pakpo, "Diosa huamanoeya'eria mo'mato_{ene}. Huabueya'da ee'tada Huairi Jesucristotaj i'noyhuada'uyate, Dios. Oro'omey huaknopoe'eri konig Jesús en oveja o'ene. Jesús oro'omeyen huamatoe'eri o'e. Oro'omeytaj a'manopo'yareaya'po kenpa'ti a'manoeanhuahuikaya'po mo'nigbuey'uyate. Jesús a mo'nigbuey'uyatenok oro'omeytaj mo'nopo'yarea'apone daka' oknopoe'dik o'ene. ²¹ Ontaj kan'nigpeike'po 'urunopoa' Jesucristoen huaknopoe'eritaj yamagkikati'. Konig o'na yapakpo yamagkikati'. Jesucristo o'nen Huasi'potaj o'noknopoe_{po} 'urua'nanada kika'dik

o'neonhuahuika'apo. Cristo 'urua'nanada o'ika'." Diostaj ijmanigtiona'paki.

²² Sue'da ijnigmadoya'depo opudomeytaj mo'maboroayne. Daka' yan'nigpeika', egomey, pogomey. ²³ Timoteo oro'omeyen huama'buytaj huabakuda' jakya' o'noroka'deme'te, yan'nopo'e'. Ida e'tiaknayo opudyō ijtohua'apoy.

²⁴ Aya' huaknopoe'eri huairitaj oro'en huadik yan'madikta'mona'. Aya' huaknopoe'eri huama'buyeretaj huaidpoeretaj huadik yan'madikta'mona'. Italiayo huae'eriomey huama'buyakon huadik on'madikta'mona'.

²⁵ Opudomey huaknopoe'eritaj Diosa daka' mo'nigkike'.

**Jesucristo oy oa'pak: Kenda Jesucristoa;
monigka'uyatenok; Diostaj
mo'manopo'yarea'ika'ne**

New Testament in Amarakaeri (PE:amr:Amarakaeri)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Amarakaeri

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Amarakaeri [amr], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Amarakaeri

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

9f244e52-4e0f-5ab2-a2bc-389d22cb8fbb